

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศ
อาเซียน กรณีศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ
และดัชนีการรับรู้การทุจริต

นางสาวปาริฉัตร หิรัญสาย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Factors Affecting Foreign Direct Investment in ASEAN: A case study of
Macroeconomic factors, Governance indicators and Corruption Perception Index**

Miss Parichat Hirsansai

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics in Business Economics

School of Economics

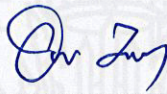
Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน กรณีศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริต
ชื่อและนามสกุล	นางสาวปาริฉัตร หิรัญสาย
วิชาเอก	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ

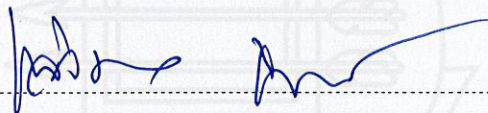
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

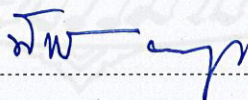
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล จตุพร)

(อาจารย์ ดร.พัชรี ฆาสุข)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน กรณีศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริต

ผู้ศึกษา นางสาวปาริฉัตร หิรัญสาย **รหัสนักศึกษา** 2636000313 **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ **ปีการศึกษา** 2564

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัด ธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิรายปีของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ยกเว้น เมียนมาร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2563 จำนวน 138 ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอย และใช้ข้อมูลภาคตัดขวางแบบต่อเนื่องเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

ผลการศึกษาพบว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ ดัชนีการรับรู้การทุจริตอาเซียน

Independent Study title: Factors Affecting Foreign Direct Investment in ASEAN:

A case study of Macroeconomic factors, Governance indicators and Corruption Perception Index

Author: Miss Parichat Hiransai; **ID:** 2636000313; **Degree:** Master of Economics;

Independent Study advisor: Dr. Apinya Wanaset, Associate Professor;

Academic year: 2021

Abstract

The main purpose of this study is to analyze Macroeconomic Factors, Governance indicators and the Corruption Perception Index affecting foreign direct investment in ASEAN.

A fixed effects regression model was used to find the factors affecting foreign direct investment in ASEAN. Nine ASEAN countries (except Myanmar) were included in this study: Thailand, Singapore, Vietnam, Laos, Cambodia, Brunei, Indonesia, the Philippines and Malaysia. Relevant yearly data from 2002 to 2022, with the total of 138 data, were collected.

The analysis revealed that the factors found to have a significant impact on foreign direct investment in ASEAN were gross domestic product, voice and accountability, and foreign exchange rates. Gross domestic product has a positive relation with statistical significance value at 0.01. Voice and accountability and foreign exchange rates also had a positive relation at 0.05 significant level.

Keywords: Foreign Direct Investment, Governance indicators, Corruption Perception Index, ASEAN

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการศึกษาตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องจนการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล จตุพร กรรมการสอบที่กรุณาให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ต่าง ๆ เป็นผลให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ทุกท่านรวมถึงเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนด้วยดีตลอดมา

ผู้ศึกษาหวังว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท่านผู้สนใจและหากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาวปาริฉัตร หิรัญสาย

พฤศจิกายน 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
อาเซียน (ASEAN)	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	13
การลงทุนระหว่างประเทศ	13
ทฤษฎี Eclectic paradigm	15
ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ	16
ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ	21
ดัชนีการรับรู้การทุจริต	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
ประมวลผลการทบทวนวรรณกรรม	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
วิธีการศึกษา	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการศึกษา	54
การทดสอบเพื่อเลือกแบบจำลอง	54
การประมาณค่าแบบจำลอง	56
การทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น	57

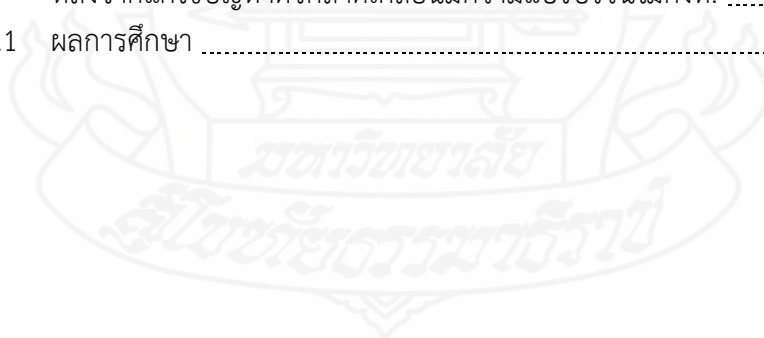
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่.....	58
การทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน.....	58
การแก้ปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่.....	59
บทที่ 5 สรุปรการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปรการศึกษาและอภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	65
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	66
บรรณานุกรม	68
ประวัติผู้ศึกษา	75

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (%)	10
ตารางที่ 2.2 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแบ่งตามประเทศในอาเซียน ที่ได้รับทุนตั้งแต่ปี 2554-2563	11
ตารางที่ 2.3 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแบ่งตามประเทศที่ให้ทุน ตั้งแต่ปี 2554-2563	12
ตารางที่ 2.4 แหล่งข้อมูลตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ	22
ตารางที่ 2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้ จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศ	35
ตารางที่ 2.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้ จากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ	39
ตารางที่ 2.7 ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้ จากการทบทวนวรรณกรรม	41
ตารางที่ 4.1 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect และ Random Effect เพื่อนำไปทดสอบในการเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมด้วยวิธี Hausman Test	54
ตารางที่ 4.2 ผลการทดสอบเพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมด้วยวิธี Hausman Test	55
ตารางที่ 4.3 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect	56
ตารางที่ 4.4 ผลการทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความความสัมพันธ์เชิงเส้น	57
ตารางที่ 4.5 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect หลังจากแก้ไขปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่.	59
ตารางที่ 5.1 ผลการศึกษา	63

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแบ่งตามกลุ่มประเทศ ปี 2550-2563	1
ภาพที่ 1.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ปี 2558-2563	2
ภาพที่ 1.3 กรอบแนวคิดการศึกษา	4
ภาพที่ 2.1 ASEAN GDP (US\$ trillion) and GDP per capita (US\$), 2000-2020	9

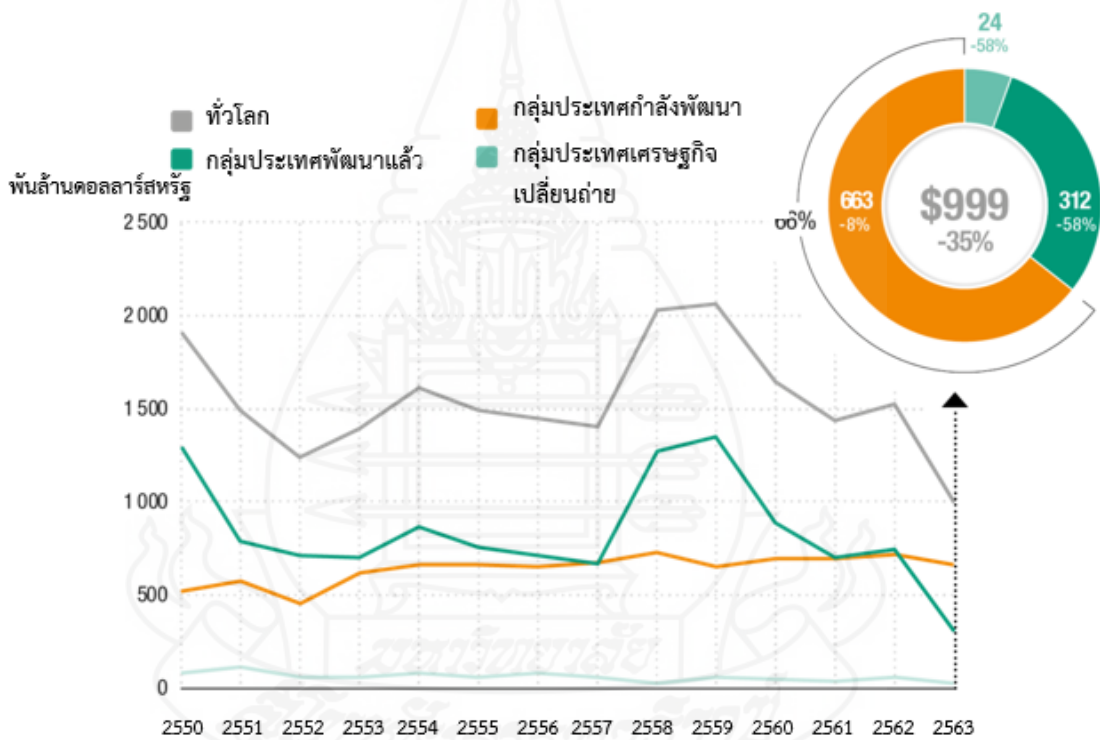

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจ หลายประเทศต้องการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้ามายังประเทศของตน เพราะคาดว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในด้านรายได้ เทคโนโลยี ความรู้ การแข่งขันในตลาดภายในประเทศ การจ้างงาน การส่งออก และการเติบโตทางเศรษฐกิจ

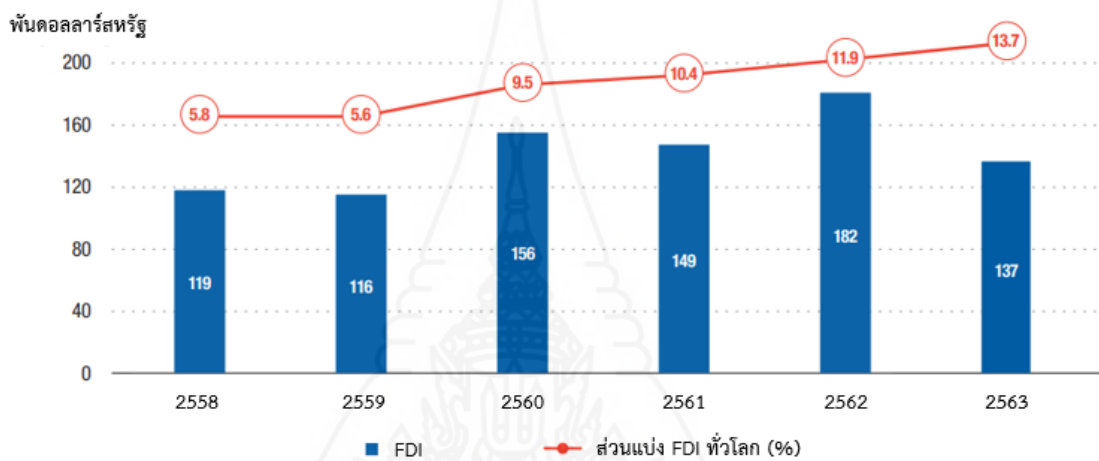
ภาพที่ 1.1 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแบ่งตามกลุ่มประเทศ ปี 2550 – 2563

ที่มา: UNCTAD (2021)

จากภาพที่ 1.1 พบว่าแนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ต่างจากในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วที่มีความผันผวนเป็นอย่างมาก ในปี 2562 ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 World Investment Report 2021 รายงานการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั่วโลกในปี 2564 ลดลง 0.5 ล้านล้าน

ดอลลาร์สหรัฐ จากปี 2563 ที่มีจำนวน 1.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยลดลงถึงร้อยละ 58 ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว และลดลงร้อยละ 8 ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแต่ละภูมิภาคในปี 2563 พบว่าในภูมิภาคละตินอเมริกาและแคริบเบียนลดลงร้อยละ 45 ภูมิภาคแอฟริกาลดลงร้อยละ 16 แต่ในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 (UNCTAD, 2021)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศแถบเอเชียที่มีประชากรจำนวนมาก ทำให้เศรษฐกิจของประเทศที่ได้รับทุนเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศที่เกิดการพัฒนาอย่างมาก ได้แก่ จีน กัมพูชา อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม (World Economic Forum, 2020)

ภาพที่ 1.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ปี 2558-2563

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการอาเซียน (2564)

จากภาพที่ 1.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนในปี 2562 มีมูลค่า 182 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้อาเซียนเป็นกลุ่มประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศมากที่สุดในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปี 2563 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลงเหลือ 137 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ASEAN Secretariat, 2021)

กลุ่มประเทศอาเซียนเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่พึ่งพาการลงทุนจากต่างชาติ และได้รับผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จนทำให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลง แต่เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั่วโลกแล้ว จะพบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.9 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 13.7 ในปี 2563 ในขณะที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศภายในกลุ่มประเทศอาเซียนเองจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12 เป็น ร้อยละ 17 สะท้อนว่ากลุ่มประเทศอาเซียนยังคงมีศักยภาพในการดึงดูดการลงทุน นอกจากนี้ มูลค่าการกู้ยืมเงิน สำหรับโครงการต่างๆ ในอาเซียนเพิ่มขึ้นจาก 3.7 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงปี 2558-2560 เป็น 7.4 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ

ในช่วงปี 2561-2563 ทำให้กลุ่มประเทศอาเซียนมีการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และมีการคาดการณ์ขนาดเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียนจะเป็นอันดับ 4 ของโลกภายในปี 2573 จากปัจจุบันที่เป็นอันดับ 5 (กรมอาเซียน, 2565)

การลงทุนระหว่างประเทศมีส่วนสำคัญในการลดผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อเศรษฐกิจได้ โดยรัฐบาลต้องสร้างนโยบายส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศ มีมาตรการที่ยืดหยุ่นและเอื้อต่อความสะดวกในการลงทุนเพื่อช่วยฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ (UNCTAD, 2021) จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมยังคงมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เนื่องจากสามารถสะท้อนถึงการเจริญเติบโตของตลาดและสภาวะของเศรษฐกิจภายในประเทศ บ่งบอกถึงต้นทุนของเงินทุนของนักลงทุนต่างชาติที่ต้องคำนึงถึงในการลงทุน แต่ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยด้านเดียวที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศ ปัจจัยทางด้านสังคม เช่น ธรรมชาติของภาครัฐ การทุจริตของภาครัฐ ก็มีส่วนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเช่นกัน เนื่องจากปัจจุบันนักลงทุนได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของภาครัฐในฐานะผู้บริหารจัดการควบคุม ดูแลภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลของประเทศที่มีภาพลักษณ์คอร์รัปชันต่ำ โปร่งใส มีธรรมาภิบาลที่ดี สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนต่างชาติได้ ปัจจัยทางด้านสังคมจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่ด้อยไปกว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ตัวอย่างเช่น ประเทศสิงคโปร์มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นอันดับ 4 ของโลก สิงคโปร์มีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัดเหมือนกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน แต่สิงคโปร์กลับมีความโดดเด่นที่สุดในอาเซียนในด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ มีโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยและครอบคลุมทั่วพื้นที่ ความมั่นคงด้านการเมือง ความโปร่งใสและความมั่นคงของรัฐบาล อัตราการคอร์รัปชันต่ำ (ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันเป็นอันดับ 4 ของโลก ในปี 2564) ความเท่าเทียมของนักลงทุนชาวสิงคโปร์และนักลงทุนต่างชาติ โดยสิงคโปร์เก็บภาษีนิติบุคคลเพียงร้อยละ 17 ทำให้สิงคโปร์เป็นประเทศเป้าหมายของบริษัททั่วโลก สิงคโปร์วางแผนพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ เช่น การพัฒนาศักยภาพของโครงการพื้นฐานของประเทศ การพัฒนาทักษะทรัพยากรมนุษย์ให้อยู่ในระดับสูง และการพัฒนาระบบการทำงานของภาครัฐเพื่อให้ความโปร่งใส มั่นคง เข้าถึงได้ง่าย การปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุนให้ตรงต่อความต้องการของตลาดโลกและการเชื่อมโยงการเปิดการค้าเสรีในระดับโลก เพื่อสร้างแรงดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาตั้งสำนักงานใหญ่ในสิงคโปร์ (มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2559; สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2563; UNCTAD, 2021) จะเห็นได้ว่าถึงแม้ประเทศสิงคโปร์จะมีข้อเสียเปรียบด้านทรัพยากร แต่กลับมี ข้อได้เปรียบทางด้านสังคมมาดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้

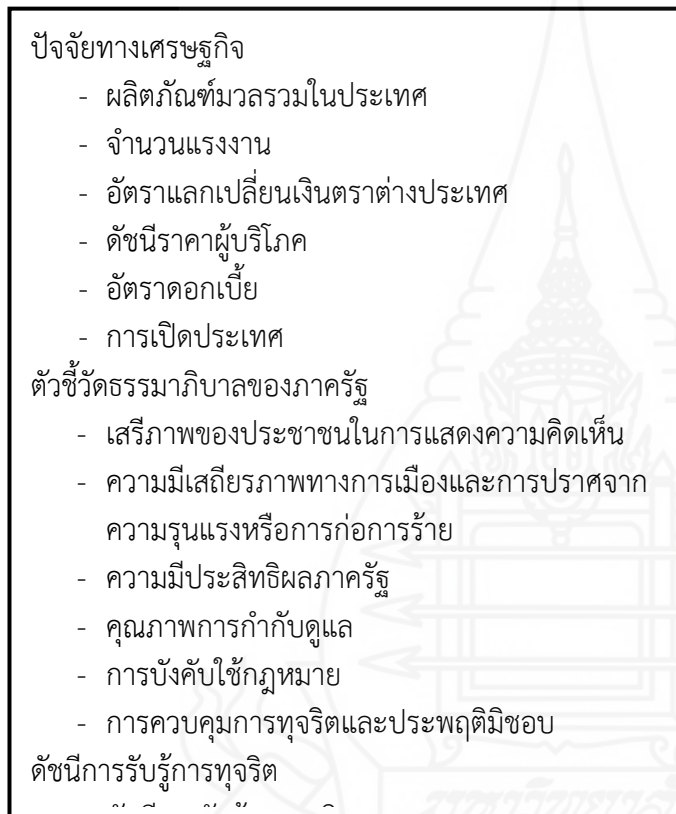
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อสามารถนำข้อมูลหรือผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน สนับสนุน ส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 1.3 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ประกอบด้วย 9 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศบรูไน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซีย โดยศึกษาจากข้อมูล ทุติยภูมิรายปีที่เก็บรวบรวมและเปิดเผยข้อมูลจากฐานข้อมูลจากเว็บไซต์ของ World Bank, Transparency International และ Asian Development Bank ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2563

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เป็นธุรกรรมการลงทุนที่ผู้ลงทุนที่มีถิ่นฐานจากต่างประเทศมีต่อธุรกิจที่มีถิ่นฐานในประเทศ ประกอบด้วยเงินลงทุนในทุนเรือนหุ้น ซึ่งหมายถึงการลงทุนด้วยการถือหุ้นที่มีสิทธิ์ร่วมในการบริหารกิจการตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป การกู้ยืมระหว่างบริษัทในเครือ กำไรที่นำกลับมาลงทุน ทรานซาคชันและสินเชื่อการค้าที่เป็นธุรกรรมระหว่างบริษัทในเครือด้วยกัน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

5.2 กลุ่มประเทศอาเซียน ในการศึกษาี้ประกอบด้วย 9 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ยกเว้นประเทศเมียนมาร์ เนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูล

5.3 ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นด้วยปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรที่อยู่ในประเทศ ณ ระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง สินค้าและบริการใดก็ตามที่ผลิตขึ้นในประเทศใดประเทศหนึ่งย่อมนับเป็นผลผลิตภายในประเทศนั้น โดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพยากรที่นำมาผลิตนั้นจะเป็นของประเทศนั้นหรือเป็นของชาวต่างประเทศ (พอฟันซ์ อูยยานนท์, 2553)

5.4 ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) เป็นการวัดราคาขายปลีกของสินค้าและบริการจำนวนหลายพันรายการ หรือเป็นสินค้าที่บรรจุในตะกร้าจ่ายตลาด (market basket) ที่จับจ่ายใช้สอยโดยครัวเรือน โดยวัดการเปลี่ยนแปลงราคาขายปลีกของสินค้าและบริการในปริมาณที่เท่ากันในช่วงระยะเวลาหนึ่งเทียบกับราคาสินค้าอย่างเดียวกันในช่วงเวลาดั้งต้นหรือปีฐาน (Base Year) (พอฟันซ์ อูยยานนท์, 2553)

5.5 ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ คือ การประเมินกลไก กระบวนการ และองค์กรหรือสถาบันที่ใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และการบริหารปกครอง เพื่อจัดการกิจการภายในประเทศ โดยประชาชนและคนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศสามารถมีส่วนร่วมในการติดตามเรียกร้องในการรักษาผลประโยชน์ สิทธิตามกฎหมาย หรือแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างของตนได้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากแหล่งข้อมูลมากกว่า 33 แหล่ง กลุ่มตัวอย่างทั่วโลกทั้งจากประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐหรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อทำการประเมินข้อมูลเป็นรายปีต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5 โดยค่าคะแนนที่มาก หมายถึง มีธรรมาภิบาลในระดับสูง ในขณะที่ค่าที่น้อย หมายถึง มีธรรมาภิบาลในระดับต่ำ (ศุภเจตน์ จันทรสาส์น, 2555; ฉันทชนก เจนณรงค์, 2559; McCawley, 2005; World Bank, 2022) ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่

5.5.1 เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น คือ การรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนถึงการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งรัฐบาล ตลอดจนการให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และเสรีภาพของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ

5.5.2 ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงหรือ การก่อการร้าย คือ ความมีเสถียรภาพของรัฐบาลที่จะไม่ถูกโค่นล้มด้วยวิธีการที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือเกิดความรุนแรงทางการเมืองและการก่อการร้าย

5.5.3 ความมีประสิทธิผลภาครัฐ คือ คุณภาพของบริการสาธารณะ คุณภาพของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระดับความเป็นอิสระจากแรงกดดันทางการเมืองของการดำเนินงานของภาครัฐ นโยบายที่มีคุณภาพ ความน่าเชื่อถือของรัฐบาลที่มีต่อนโยบาย และการดำเนินนโยบายให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้

5.5.4 คุณภาพการกำกับดูแล คือ ความสามารถของภาครัฐในการกำหนดนโยบาย ดำเนินการและควบคุมการใช้นโยบายให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการพัฒนาในภาคเอกชน

5.5.5 การบังคับใช้กฎหมาย คือ ความเชื่อมั่นของกฎหมาย ความเคารพหรือการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม การบังคับใช้กฎหมาย คุณภาพของกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ คุณภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะคุณภาพของตำรวจและศาล และการควบคุมการเกิดอาชญากรรมและความรุนแรง

5.5.6 การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ คือ ความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้เกิดการใช้อำนาจของภาครัฐ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือแก่เอกชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ รวมถึงการที่ภาครัฐถูกควบคุมโดยชนชั้นสูง ถูกควบคุมจากทางการเมือง หรือถูกควบคุมโดยนักธุรกิจเอกชนที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

5.6 คอร์รัปชัน เป็นการกระทำที่มีการใช้อำนาจ หรือการให้สินบนที่อาจจะผิดหรือไม่ผิดกฎหมายก็ได้ แต่มีเจตนาให้ได้รับประโยชน์อันไม่สมควรจะได้ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2565)

5.7 ดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ การประเมินภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในแต่ละประเทศโดยวัดจากความรู้สึกรับรู้ของนักธุรกิจและผู้สื่อข่าวด้านการเงิน และใช้ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรและสถาบันต่าง ๆ แล้วนำมาจัดทำเป็นดัชนีรวมและจัดอันดับประเทศตามคะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากการสำรวจโดยคะแนนเฉลี่ยมีค่าระหว่าง 0-100 คะแนน ซึ่งคะแนน 100 หมายถึง การประกอบธุรกิจในประเทศนั้นไม่มีปัญหาจากการคอร์รัปชัน คะแนน 0 หมายถึง การประกอบธุรกิจในประเทศนั้นเต็มไปด้วยปัญหาการคอร์รัปชัน ค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตจากแหล่งข้อมูลทั้ง 9 แหล่ง ได้แก่ Varieties of Democracy Institute, Bertelsmann Stiftung Transformation Index, Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings, Global Insight Country Risk Ratings, PRS International Country Risk Guide, IMD World Competitiveness Yearbook, The Political and Economic Risk Consultancy, World Economic Forum และ World Justice Project (ฉันทันต ก. เจนณรงค์, 2559; สำนักงาน ป.ป.ช., 2565; สำนักงาน ป.ป.ท., 2565)

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อให้นักลงทุนเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ว่าที่มีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รวมถึงทิศทางของผลกระทบของปัจจัย เพื่อเป็นแนวทางในตัดสินใจ หรือกำหนดนโยบายในการลงทุน

6.2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับภาครัฐของประเทศผู้รับทุนจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในการกำหนด หรือปรับเปลี่ยนนโยบาย และมาตรการ เพื่อเพิ่มมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศให้แก่ประเทศของตน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยมีแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

1. อาเซียน
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 การลงทุนระหว่างประเทศ
 - 2.2 ทฤษฎี Eclectic paradigm
 - 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ
 - 2.4 ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ
 - 2.5 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ประมวลผลการทบทวนวรรณกรรม

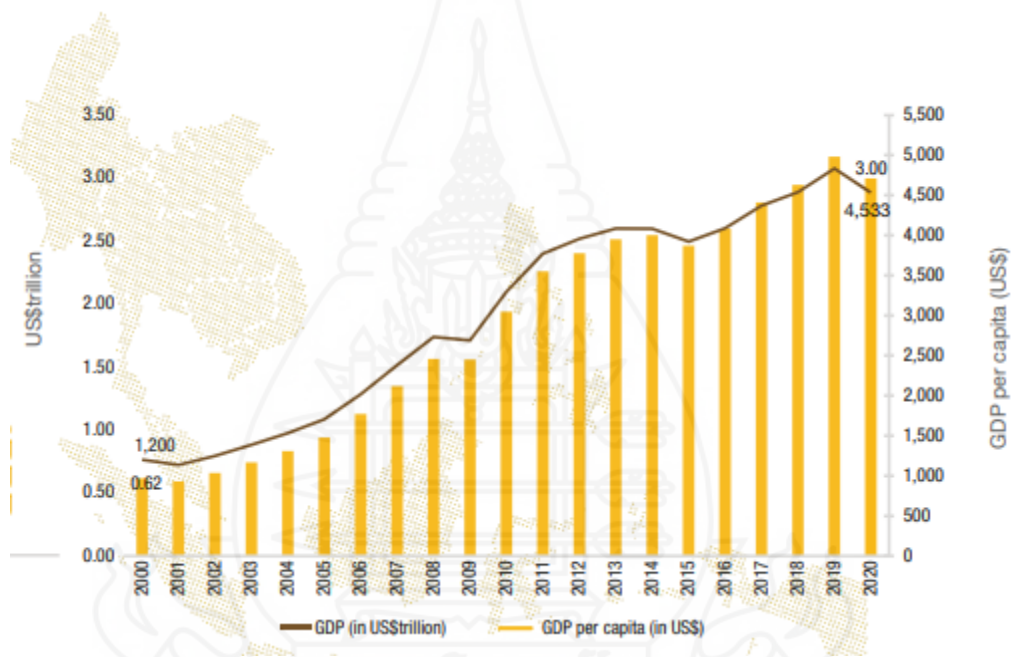
1. อาเซียน

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ณ กรุงเทพฯ เป็นองค์การความร่วมมือระดับภูมิภาค วัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศสมาชิก ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ แรกเริ่ม อาเซียนประกอบด้วย 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาประเทศสมาชิกเพิ่มเติมตามลำดับ ได้แก่ บรูไน เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา ปัจจุบันอาเซียนประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565; สำนักงานประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ, 2561)

สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ ระบุถึงวัตถุประสงค์สำคัญ 7 ประการของการจัดตั้งอาเซียน ได้แก่

- (1) ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
- (2) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
- (3) เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค

- (4) ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
- (5) ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- (6) เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม
- (7) เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอกองค์การความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่น ๆ และองค์การระหว่างประเทศ
- ทั้งนี้ อาเซียนเริ่มต้นจากความร่วมมือด้านความมั่นคงเป็นส่วนใหญ่ แต่หลังจากภูมิภาคอาเซียนมีความมั่นคงทางการเมืองมากขึ้น จึงเปลี่ยนความสนใจมาเน้นที่เรื่องเศรษฐกิจ และจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

ภาพที่ 2.1 ASEAN GDP (US\$ trillion) and GDP per capita (US\$), 2000-2020.

ที่มา: ASEAN Secretariat (2021)

จากภาพที่ 2.1 ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด 10 ประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี 2543-2562 ถึงแม้จะเจอวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี 2551-2552 ก็ตาม แต่ในปี 2563 ลดลง เนื่องจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ ในปี 2562 และ 2563 อาเซียนมีส่วนแบ่งของผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ 3.6% และ 3.5% ของโลก ในปี 2563 มีมูลค่าผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ 3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้อาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจขนาดใหญ่อันดับ 5 ของโลก โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับ 1 มีผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ 20.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ

จีน 14.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ญี่ปุ่น 5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และเยอรมนี 3.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ (ASEAN Secretariat, 2021)

ตารางที่ 2.1 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (%)

	อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (%)						ค่าเฉลี่ย
	2543	2548	2553	2558	2562	2563	
กัมพูชา	8.4	13.6	6.0	7.0	7.1	-3.1	7.2
ไทย	4.5	4.2	7.5	3.1	2.3	-6.1	3.5
บรูไน	2.9	0.4	2.6	-0.4	3.9	1.1	1.0
ฟิลิปปินส์	4.4	4.9	7.3	6.3	6.1	-9.6	4.8
มาเลเซีย	8.9	5.3	7.4	5.0	4.4	-5.6	4.6
เมียนมาร์	13.7	13.6	9.6	7.0	6.2	3.2	9.3
ลาว	5.8	7.3	8.1	7.3	5.5	3.3	6.8
เวียดนาม	6.8	7.5	6.4	6.7	7.0	2.9	6.4
สิงคโปร์	8.9	7.5	15.2	2.2	1.3	-5.4	4.6
อินโดนีเซีย	5.4	5.7	6.2	4.9	5.0	-2.1	5.0
อาเซียน	6.0	5.8	7.5	4.9	4.7	-3.3	5.0

ที่มา : ASEAN Secretariat (2021)

ตั้งแต่ปี 2543-2563 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศกัมพูชา 7.2% ไทย 3.5% บรูไน 1% ฟิลิปปินส์ 4.8% มาเลเซีย 4.6% เมียนมาร์ 9.3% ลาว 6.8% เวียดนาม 6.4% สิงคโปร์ 4.6% และอินโดนีเซีย 5% ส่งผลให้อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเติบโตเฉลี่ย 5%

ตารางที่ 2.2 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแบ่งตามประเทศในอาเซียนที่ได้รับทุนตั้งตั้งแต่ปี 2554-2563

ประเทศ	(ล้านดอลลาร์สหรัฐ)									
	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563
กัมพูชา	891.7	1,557.1	1,274.9	1,726.5	1,701.0	2,475.9	2,788.1	3,212.6	3,663.0	3,624.6
ไทย	2,473.7	12,899.0	15,936.0	4,975.5	8,927.7	3,486.3	8,285.2	13,190.9	4,790.4	-4,848.9
บรูไน	1,208.3	864.8	725.5	568.2	171.3	-150.4	460.1	517.3	374.6	577.4
ฟิลิปปินส์	1,815.9	2,797.0	3,859.8	5,814.6	5,639.2	8,279.5	10,256.4	9,948.6	8671.4	6,585.6
มาเลเซีย	12,000.9	9,400.0	12,107.1	10,875.3	10,180.0	11,290.3	9,295.8	7,611.3	7,859.7	3,511.8
เมียนมาร์	2,058.2	1,354.2	2,620.9	946.2	2,824.5	2,989.5	4,002.4	1,609.8	1,729.9	2,205.6
ลาว	466.8	294.4	426.7	913.2	1,079.2	1,075.7	1,695.4	1,358.0	755.5	967.7
เวียดนาม	7,519.0	8,368.0	8,900.0	9,200.1	11,800.0	12,600.0	14,100.0	15,500.0	16,120.0	15,800.0
สิงคโปร์	39,886.6	60,101.9	56,670.9	73,284.5	59,702.3	70,223.5	84,685.1	75,954.1	114,158.4	90,597.7
อินโดนีเซีย	19,241.6	19,137.9	18,443.8	21,810.4	16,642.1	3,920.7	20,579.2	20,563.5	23,883.3	18,310.0
อาเซียน	87,562.8	116,774.3	120,965.5	130,114.5	118,667.2	116,190.9	156,147.7	149,466.0	182,006.2	137,331.5

ที่มา : ASEAN Secretariat (2021)

ตารางที่ 2.3 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแบ่งตามประเทศที่ให้ทุนตั้งแต่ปี 2554-2563

ประเทศ	(ล้านดอลลาร์สหรัฐ)									
	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563
อาเซียน	15,836.7	23,900.8	18,464.2	22,180.9	20,819.3	26,408.9	27,083.5	22,830.4	22,046.5	22,815.8
ออสเตรเลีย	4,847.3	741.1	2,165.5	4,032.1	1,407.2	1,081.7	-807.8	700.7	1,085.0	535.4
แคนาดา	922.7	3,870.8	790.0	2,239.7	1,179.7	1,603.2	1,477.3	318.6	10,124.3	5,100.7
จีน	7,194.3	7,975.2	6,165.2	6,811.7	6,571.8	10,502.7	17,511.0	12,751.7	8,827.7	7,732.6
ยุโรป	24,419.3	-2,536.7	15,718.5	28,943.3	20,373.1	31,810.7	15,364.5	27,856.4	17,711.4	10,015.8
อินเดีย	-2,106.2	7,040.7	1,731.2	1,163.5	1,473.4	850.9	1,510.3	555.6	1,529.1	2,123.7
ญี่ปุ่น	7,797.6	14,852.8	24,608.6	13,436.1	12,962.3	15,047.6	15,625.4	26,724.6	23,837.9	8,520.2
เกาหลีใต้	1,774.3	1,278.5	4,302.7	5,257.2	5,608.8	6,586.4	5,649.3	5,169.4	7,527.3	6,849.5
นิวซีแลนด์	24.6	-945.8	270.0	496.3	-58.3	347.2	162.6	-155.1	163.8	72.5
รัสเซีย	10.1	189.1	608.0	-113.5	-24.4	63.4	47.8	56.1	83.5	63.2
สหรัฐอเมริกา	8,197.4	18,911.4	11,457.9	21,141.3	22,912.5	13,626.3	30,868.3	-25,398.5	34,580.7	35,039.2
อื่น ๆ	18,644.7	41,496.4	34,683.8	24,526.0	25,441.9	8,261.9	41,655.6	78,056.1	54,489.1	38,463.0

ที่มา : ASEAN Secretariat (2021)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียนมีแนวโน้มสูงขึ้นจากปี 2543-2562 แต่เนื่องจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากตารางที่ 2.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในปี 2563 ลดลงเหลือ 137.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือลดลงประมาณ 25% เมื่อเทียบกับปี 2562 และตารางที่ 2.3 พบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศภายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมีเพิ่มขึ้น 3.5% จาก 22 พันล้านดอลลาร์ในปี 2562 เป็น 22.8 พันล้านดอลลาร์ในปี 2563

กลุ่มประเทศที่ลงทุนโดยตรงในอาเซียนมากที่สุดในปี 2563 ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จำนวน 35 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 25.5% ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน กลุ่มสมาชิกอาเซียน จำนวน 22.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 16.6% ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน ฮองกงและจีน จำนวน 11.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 8.5% ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน สหภาพยุโรป จำนวน 10 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 7.3% ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน และญี่ปุ่น จำนวน 8.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 6.2% ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน ตามลำดับ (ASEAN Secretariat, 2021)

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 การลงทุนระหว่างประเทศ

2.1.1 นิยามการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศ หมายถึง การที่รัฐบาลหรือนักลงทุนของประเทศหนึ่ง เคลื่อนย้ายเงินทุนเข้าไปลงทุนในอีกประเทศหนึ่งในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการกระจายการลงทุนเพื่อกระจายความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางธุรกิจและเศรษฐกิจจากการลงทุนภายในประเทศ หรือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยคาดว่าจะได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าการลงทุนภายในประเทศของตน ซึ่งต้องมากพอที่จะชดเชยกับค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงจากการลงทุนระหว่างประเทศ แต่ผู้ลงทุนจะต้องเผชิญความเสี่ยงอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมในประเทศผู้รับการลงทุนเช่นกัน เช่น ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การอ่อนคลายการโอนย้ายเงินตราระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าตลาด และการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ ราคาสินค้าและบริการ การจ้างแรงงาน การเมือง กฎระเบียบ และโครงสร้างสังคมในประเทศผู้รับการลงทุน โดยการลงทุนระหว่างประเทศแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือ การที่ภาคธุรกิจของประเทศใดประเทศหนึ่งเคลื่อนย้ายเงินทุนและปัจจัยการผลิตจากผู้ลงทุนไปยังอีกประเทศหนึ่ง เช่น การจัดตั้งกิจการสาขา กิจการร่วมทุน กิจการในเครือ กิจการโฮลดิ้ง (กิจการที่มีการประกอบธุรกิจโดยมีรายได้จากการถือหุ้นในบริษัทอื่นเป็นหลัก) หรือกิจการใหม่ในต่างประเทศที่ผู้ลงทุนถือหุ้นทั้งหมด เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อไปประกอบกิจการและควบคุมดูแลการบริหารกิจการ ตัดสินใจในการดำเนินงานของกิจการในประเทศผู้รับการลงทุน ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นการลงทุนระยะยาว

และมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการลงทุน การค้า อุตสาหกรรม และการจ้างงานภายในประเทศ (จักรกฤษณ์ดวงพิศตรา, ม.ป.ป.; อภิญา วนเศรษฐ, 2555)

(2) การลงทุนโดยอ้อมจากต่างประเทศ หรือการลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างประเทศ คือ การที่ธุรกิจหรือรัฐบาลของประเทศใดประเทศหนึ่งเคลื่อนย้ายเงินทุนไปยังอีกประเทศหนึ่งโดยการลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งผู้ลงทุนจากต่างประเทศไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลการบริหารและตัดสินใจในการดำเนินงานขององค์การของผู้ประเทศผู้รับการลงทุน หรือการนำไปลงทุนในหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ทางการเงิน เช่น การลงทุนโดยซื้อขายตราสารทุน หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ ตราสารหนี้ตัวเงิน พันธบัตรในต่างประเทศการให้เงินกู้แก่ต่างประเทศในระยะสั้นและระยะยาว ตัวเงินคลัง พันธบัตรรัฐบาล การลงทุนในหลักทรัพย์และอนุพันธ์ทางการเงินในต่างประเทศ เป็นต้น โดยผู้ลงทุนจากต่างประเทศได้รับผลตอบแทนทางการเงินในรูปของอัตราดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนเกินมูลค่าหุ้น กำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์หรือผลตอบแทนทางการเงินรูปแบบอื่นจากหลักทรัพย์หรือพันธบัตรที่ตนเป็นผู้ถือครอง โดยผู้ลงทุนในลักษณะของการลงทุนทางอ้อมมักเป็นปัจเจกบุคคล สถาบันทางการเงิน หรือกองทุนเพื่อลงทุนต่างประเทศ ซึ่งมีนโยบายในการนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศทั้งในตลาดเงิน ตลาดทุนตลาดทองคำ ตลาดน้ำมัน หรืออสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีความเสี่ยงที่เกิดจากความเสียด้านอัตราแลกเปลี่ยนและความสามารถในการได้รับผลตอบแทนจากเงินที่นำไปลงทุน เช่น มูลค่าหุ้นที่เปลี่ยนแปลง อัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลง เป็นต้น ส่วนข้อดีคือเป็นการกระจายการลงทุนออกไปนอกประเทศเพื่อลดความเสี่ยงจากเศรษฐกิจภายในประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย (จักรกฤษณ์ดวงพิศตรา, ม.ป.ป.; อภิญา วนเศรษฐ, 2555)

2.1.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ธนาคารโลก นิยาม การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือ กระแสเงินลงทุนโดยตรงในระบบเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลรวมของทุน การนำกำไรไปลงทุนใหม่ และทุนอื่น ๆ โดยเป็นการลงทุนข้ามพรมแดน ซึ่งธุรกิจที่อยู่ในเศรษฐกิจหนึ่งที่ถูกควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อการจัดการขององค์กรจากผู้ที่อยู่ในเศรษฐกิจอื่นมีสัดส่วนการถือครองหุ้นสามัญตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง จึงจะถือเป็นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (World bank, 2022)

อังค์ถัด นิยาม การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ หมายถึง การลงทุนและควบคุมนิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจอื่นในระยะยาว โดยนักลงทุน หรือองค์กรจากต่างประเทศ (ธุรกิจที่มีถิ่นที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจอื่นที่ไม่ใช่ของนักลงทุน) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นผู้ลงทุนจะมีอำนาจในการควบคุมบริหารจัดการธุรกิจที่ได้ลงทุนในระบบเศรษฐกิจนั้น (UNCTAD, 2007)

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ นิยาม การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือ การลงทุนในระยะยาวเพื่อผลตอบแทนจากผู้ลงทุนที่มีถิ่นอยู่ในระบบเศรษฐกิจหนึ่งลงทุนในนิติบุคคลหรือธุรกิจที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจอื่นที่ไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจของผู้ลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนจะมีอำนาจการควบคุมจัดการขององค์กรทั้งหมด ทั้งที่ จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล (OECD, 1996)

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ นิยาม การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศว่า หากเป็นลักษณะการลงทุนอย่างใดอย่างหนึ่งในข้อต่อไปนี้

1) ผู้ลงทุนต่างประเทศถือหุ้นทางตรงตั้งแต่หรือมากกว่าร้อยละ 10 ของหุ้นสามัญ หรือผู้ลงทุนต่างประเทศมีสิทธิออกเสียงข้างมากในการกำหนดทิศทางการบริหารกิจการ

2) การลงทุนโดยตรงโดยจัดตั้งบริษัทย่อย หมายถึง กรณีที่ ผู้ลงทุนต่างประเทศถือหุ้นรวมกันมากกว่าร้อยละ 50 ของหุ้นสามัญ หรือกรณีที่มีสัดส่วนของกรรมการมากกว่ากึ่งหนึ่งของบริษัทเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ลงทุนต่างประเทศ

3) การลงทุนโดยตรงผ่านจัดตั้งบริษัทร่วม หมายถึงกรณีที่ ผู้ลงทุนต่างประเทศถือหุ้นรวมกันตั้งแต่ร้อยละ 10 ถึงร้อยละ 50 ของหุ้นสามัญ หรือกรณีที่มีสัดส่วนของกรรมการไม่เกินกึ่งหนึ่งของบริษัทเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ลงทุนต่างประเทศ

4) การลงทุนโดยตรงโดยจัดตั้งกิจการสาขา (branch) หมายถึง กรณีที่ผู้ลงทุนต่างประเทศถือหุ้นทั้งหมดของหุ้นสามัญ (จักรกฤษณ์ดวงพิศตรา, ม.ป.ป.)

ธนาคารแห่งประเทศไทย นิยามการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศว่าเป็นธุรกรรม การลงทุนที่ผู้ลงทุนที่มีถิ่นฐานจากต่างประเทศมีต่อธุรกิจที่มีถิ่นฐานในประเทศประกอบด้วยเงินลงทุน ในหุ้นเรือนหุ้น ซึ่งหมายถึงการลงทุนด้วยการถือหุ้นที่มีสิทธิร่วมในการบริหารกิจการตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป การกู้ยืมระหว่างบริษัทในเครือกำไรที่นำกลับมาลงทุน ตราสารหนี้และสินเชื่อการค้าที่เป็น ธุรกรรมระหว่างบริษัทในเครือด้วยกัน

2.2 ทฤษฎี Eclectic paradigm

John Dunning (อ้างถึงใน อภิญา วนเศรษฐ, 2555) กล่าวว่า หากต้นทุน ทางธุรกรรมภายในประเทศสูงกว่าต้นทุนในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศแล้ว บริษัทก็จะผันตัวเอง สู่การเป็นบริษัทข้ามชาติ โดยพิจารณาข้อได้เปรียบ 3 ประการ เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจลงทุน ในธุรกิจระหว่างประเทศ ได้แก่

(1) ความได้เปรียบด้านการเป็นเจ้าของ (Ownership advantage: O) คือ ความได้เปรียบที่บริษัทแม่มีอยู่ หรือข้อได้เปรียบของการเป็นเจ้าของในสินทรัพย์บางประการ เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทักษะในการบริหารองค์กร ความชำนาญเฉพาะด้าน ความสามารถ ด้านการจัดการและการตลาด ชื่อเสียงของตราสินค้า การประหยัดจากขนาด เงินทุนและทรัพยากร มนุษย์ที่มีทักษะสูงหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ การวิจัยและพัฒนาสินค้า เป็นต้น ซึ่งความได้เปรียบ บางประการเหล่านี้ ก่อให้เกิดรายได้ที่สูงขึ้นและ/หรือต้นทุนที่ต่ำลงของกิจการ จึงสามารถชดเชย ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ หรือข้อเสียเปรียบที่บริษัทต้องประสบ จากการที่ธุรกิจท้องถิ่นมีความเชี่ยวชาญและเข้าใจตลาดมากกว่า ทำให้บริษัทข้ามชาติสามารถแข่งขัน กับบริษัทในท้องถิ่นได้ ยิ่งความได้เปรียบมีมากยิ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดการตัดสินใจให้เกิดการตัดสินใจ เข้าไปลงทุนมากขึ้น

(2) ความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้ง (Location advantage: L) คือ ความได้เปรียบจากทำเลที่ตั้งที่บริษัทข้ามชาติได้รับการเสนอจากประเทศผู้รับการลงทุนหรือประเทศเจ้าบ้าน การที่นักลงทุนเลือกสถานที่ทำการลงทุนทางตรงในประเทศใดนั้น เกิดจากการที่ประเทศผู้รับทุนมี ความได้เปรียบในแหล่งที่ตั้งในด้านการมีปัจจัยเฉพาะบางประการ เช่น การมีทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตจำนวนมากเข้าถึงทรัพยากรและวัตถุดิบได้ง่าย ราคาปัจจัยการผลิตต่ำ มีต้นทุนการผลิตของใน

ประเทศผู้รับทุนต่ำกว่าการลงทุนในประเทศผู้ให้ทุน อัตราค่าจ้างแรงงานต่ำ ขนาดตลาดใหญ่และผลผลิตที่ผลิตได้มีตลาดท้องถิ่นรองรับอย่างเพียงพอ สาธารณูปโภคพื้นฐานเพียงพอ ข้อเสนอหรือสิทธิพิเศษทางภาษีที่รัฐบาลของประเทศผู้รับทุนจงใจให้ลงทุน เป็นต้น เป็นแรงจูงใจให้บริษัทข้ามชาติตัดสินใจเข้าไปลงทุน

(3) ความได้เปรียบด้านการดำเนินการภายในองค์กร (International advantage: I) คือความได้เปรียบเมื่อเข้าสู่การเป็นบริษัทข้ามชาติ เช่น การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ การร่วมทุน เป็นต้น การเข้าไปลงทุนโดยตรงในตลาดต่างประเทศจะช่วยลดต้นทุนการทำธุรกรรมต่าง ๆ ในตลาด ในกรณีที่ตลาดเป็นแบบแข่งขันไม่สมบูรณ์ (Imperfect competition) ตลาดมีการผูกขาดโดยบริษัทท้องถิ่นหรือมีอุปสรรคในเรื่องภาษีและกฎระเบียบต่าง เช่น การถูกกีดกันทางการค้า การเข้าแทรกแซงของรัฐ การกำหนดโควตา การตั้งกำแพงภาษี เป็นต้น (อภิญา วนเศรษฐ, 2555; มฤตฤณ เวสาร์ตัน และสมชนก ภาสกรจรัส, 2554, น. 94-95)

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

2.3.1 รายได้ประชาชาติ แสดงถึงความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการของระบบเศรษฐกิจในระยะหนึ่ง (ส่วนมากใช้ระยะ 1 ปี) เป็นตัวชี้วัดฐานะทางเศรษฐกิจ หรือการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับรายได้ประชาชาติในปีที่ผ่านมา หรือนำมาเป็นข้อมูลเพื่อการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ (พอพันธ์ อุทยานนท์, 2553)

รายได้ประชาชาติ หมายถึง ผลรวมของรายได้ประเภทต่าง ๆ ที่บุคคลและปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ในระบบเศรษฐกิจได้รับในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (ปกติระยะเวลา 1 ปี) หรือหมายถึงมูลค่าของสินค้าและบริการที่ระบบเศรษฐกิจสามารถผลิตขึ้นมาในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือหมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของบุคคลและหน่วยเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจได้ใช้จ่ายไปในการซื้อสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง คำนวณได้ 3 วิธี ดังนี้

(1) วิธีการคำนวณด้านผลผลิต (Product Approach) โดยหาผลรวมมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (สินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นมาและถูกใช้ในการบริโภคและอุปโภคโดยไม่ได้ถูกนำไปใช้ในการผลิตสินค้าและบริการอื่น ๆ) ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เรียกว่า ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นในราคาตลาด ซึ่งในการคำนวณรายได้ประชาชาติด้านผลผลิตอาจเกิดปัญหาการนับซ้ำได้ง่าย เพราะยากที่จะระบุว่าสินค้าใดเป็นสินค้าหรือบริการเพื่อการผลิตหรือบริโภค จึงใช้วิธีคำนวณมูลค่าเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว แสดงได้ดังนี้

$$GDP = \sum_{i=1}^n VA_i$$

โดยที่ n คือ จำนวนสาขาการผลิต

VA_i คือ มูลค่าเพิ่มของสาขาการผลิตที่ i

เมื่อได้มูลค่าผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นในราคาตลาดแล้วนำไปรวมกับรายได้สุทธิจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากต่างประเทศหักออกด้วยค่าเสื่อมราคาและภาษีทางอ้อมลบเงินอุดหนุนจะได้เป็นรายได้ประชาชาติ

(2) วิธีการคำนวณด้านรายจ่าย (Expenditure Approach) โดยหาจากผลรวมของรายจ่ายทั้งสิ้นที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจหรือรายจ่ายของประชาชนในระยะเวลาในเวลานึง หรืออุปสงค์มวลรวม ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

(2.1) รายจ่ายในการอุปโภคและบริโภคของเอกชน (C) คือ ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนและหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไรในการซื้อสินค้าและบริการเพื่ออุปโภคและบริโภค โดยแบ่งค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สินค้าคงทน การบริการ และสินค้าไม่คงทน

(2.2) รายจ่ายเพื่อการลงทุนของเอกชนภายในประเทศ (I) หรือรายจ่ายในการสะสมทุน โดยมีรายจ่าย 3 ประเภท ได้แก่ รายจ่ายเพื่อการก่อสร้างใหม่ รายจ่ายเพื่อซื้อเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าและบริการ และการเปลี่ยนแปลงในสินค้าคงเหลือ

(2.3) รายจ่ายของรัฐบาลในการซื้อสินค้าและบริการ (G) คือ ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการของภาครัฐ

(2.4) การส่งออกสุทธิ (X-M) คือ มูลค่าสินค้าและบริการส่งออกหักออกด้วยมูลค่าสินค้าและบริการนำเข้า หรือ ดุลการค้าและบริการ หรือ ดุลบัญชีเดินสะพัด แสดงเป็นสมการได้ดังนี้

$$GDP = C + I + G + (X-M)$$

เมื่รวมรายจ่าย 4 ประเภทจะได้ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้นนำมาบวกรายได้สุทธิจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากต่างประเทศ หักด้วยภาษีทางอ้อมลบเงินอุดหนุน และหักค่าเสื่อมของสินทรัพย์ถาวรได้เป็นรายได้ประชาชาติ

(3) วิธีการคำนวณด้านรายได้ (Income Approach) โดยหาผลรวมของผลตอบแทนจากเจ้าของปัจจัยการผลิต ได้แก่ ทุน ผลตอบแทนคือดอกเบี้ย ที่ดิน ผลตอบแทนคือค่าเช่า แรงงาน ผลตอบแทนคือค่าจ้าง และการประกอบการ ผลตอบแทนคือกำไร แสดงในสมการดังนี้

$$\text{รายได้ประชาชาติ} = \text{ค่าจ้าง} + \text{ดอกเบี้ย} + \text{ค่าเช่า} + \text{กำไร}$$

รายได้ประชาชาติมีดังนี้

(1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product: GDP) คือ มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นด้วยปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรที่อยู่ในประเทศ ณ ระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าทรัพยากรที่นำมาผลิตนั้นจะเป็นของประเทศใด

(2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product: GNP) คือ มูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ประชาชนของประเทศผลิตได้โดยใช้ปัจจัยการผลิตของประเทศตน ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (1 ปี) ก่อนหักค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวร หรือ

$$\text{ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ} = \text{ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น} + \text{รายได้สุทธิจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากต่างประเทศ}$$

(3) ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ (Net National Product: NNP) คือ มูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ประชาชนของประเทศผลิตได้โดยใช้ปัจจัยการผลิตของประเทศนั้นในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (1 ปี) หักค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวรแล้ว หรือ

$$\text{ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ} = \text{ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ} - \text{ส่วนการบริโภคทุน}$$

(4) รายได้ส่วนบุคคล (Personal Income: PI) หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่ตกถึงมือบุคคล โดยรวมทั้งรายได้ที่เป็นผลตอบแทนปัจจัยการผลิตและมีได้เป็นผลตอบแทนปัจจัยการผลิต หรือ รายได้ส่วนบุคคล = รายได้ประชาชาติ - ภาษีเงินได้นิติบุคคล - เงินออมของนิติบุคคล - รายได้จากทรัพย์สินและการประกอบการของรัฐบาล - เงินโอนจากนิติบุคคลไปยังรัฐบาล + เงินโอนจากรัฐบาล และจากต่างประเทศมายังครัวเรือน + ดอกเบี้ยหนี้สาธารณะ + ดอกเบี้ยหนี้เพื่อการบริโภค + ผลประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม

(5) รายได้สุทธิส่วนบุคคล (Personal Disposable Income: DI) คือ รายได้ส่วนบุคคล หลังจ่ายภาระต่าง ๆ เช่น ภาษี ประกันสังคม ส่วนที่เหลือเป็นรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น บริโภค เงินออม หรือ

รายได้สุทธิส่วนบุคคล = รายได้ส่วนบุคคล - ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา - ภาระอื่น ๆ

2.3.2 ทฤษฎีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ทฤษฎีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มนีโอคลาสสิก (Neoclassical growth theory) มีแนวคิดว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเกิดจากปัจจัยนำเข้าที่ใส่ไปในกระบวนการผลิต แสดงในสมการดังนี้

$$Y = f(K, L, NR, T)$$

โดยที่ Y คือ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

K คือ ปัจจัยทุนที่ใช้ในการผลิต

L คือ ปริมาณแรงงานที่ใช้ในการผลิต

NR คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ

T คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี

สำนักนีโอคลาสสิกได้กำหนดสมมติฐานพื้นฐาน ได้แก่

- (1) ทรัพยากรธรรมชาติมีจำกัด จึงสมมติให้ทรัพยากรเป็นปัจจัยที่ค่อนข้างคงที่
- (2) แรงงาน กำหนดให้เป็นสัดส่วนที่ขึ้นอยู่กับปริมาณการลงทุน หากปริมาณการลงทุนเพิ่ม ความต้องการแรงงานจะเพิ่มขึ้นด้วย

(3) เทคโนโลยี ถูกกำหนดจากปัจจัยภายนอก ในระยะสั้นค่อนข้างคงที่ จากสมมติฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีค่อนข้างคงที่ และแรงงานเป็นสัดส่วนของทุน ดังนั้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแนวคิดของสำนักนีโอคลาสสิกให้ความสำคัญกับปัจจัยทุน กล่าวคือ หากมีปัจจัยทุนมากเศรษฐกิจก็จะเติบโตมาก (วารสารณ เปาหลิมหลี่, 2553)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- (1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปริมาณผลผลิตจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการผลิตในรูปแบบของสมการดังนี้

$$Q = f(N, K, L, E)$$

โดยที่ Q คือ ปริมาณผลผลิต

N คือ ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ

K คือ สิ้นค้าทุน

L คือ แรงงาน

E คือ การประกอบการ

(2) ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ได้แก่ ทัศนคติของประชาชนในสังคม สถาบันครอบครัว ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี โครงสร้างทางสังคม ระบบการเมืองและการปกครอง กฎหมาย เป็นต้น (ศนิธิ รัตนสุรงค์, 2551)

2.3.3 ภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) คือ สภาวะที่ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เงินเฟ้ออ่อน ๆ ร้อยละ 1-2 อาจจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการขยายตัว แต่หากมีระดับที่สูงเกินไป เช่นมากกว่าร้อยละ 10 จะส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (พอพันธ์ อูยานนท์, 2553) เงินเฟ้อเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ

(1) สาเหตุทางด้านอุปสงค์ เกิดจากอุปสงค์มวลรวมของระบบเศรษฐกิจหรือการใช้จ่ายมวลรวมของระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นก่อนอย่างรวดเร็วมากกว่าอุปทานมวลรวมของระบบเศรษฐกิจหรืออุปทานขยายตัวไม่ทันรองรับอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้น

(2) สาเหตุด้านอุปทานหรือต้นทุนการผลิต เกิดจากอุปทานมวลรวมของสินค้าและบริการลดลง หรือเกิดจากต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้อุปทานลดลง

เครื่องมือในการคำนวณเงินเฟ้อ ได้แก่

- ดัชนีราคา (price index) เป็นตัววัดระดับราคาของสินค้าโดยทั่วไปจำนวนหนึ่งของปีใดปีหนึ่งเปรียบเทียบกับปีฐาน

- ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) เป็นการวัดราคาขายปลีกของสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคซื้อเพื่อการบริโภค ณ ราคาตลาดของปีใดปีหนึ่งเปรียบเทียบกับปีฐาน

2.3.4 ทฤษฎีความเท่าเทียมของอำนาจซื้อ (Purchasing Power Parity: PPP)

ทฤษฎีความเท่าเทียมของอำนาจซื้อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนกับการเปลี่ยนแปลงระดับราคาซึ่งใช้อัตราเงินเฟ้อเป็นตัววัด แนวความคิดคือ สมมติฐานว่าในประเทศที่มีการค้าเป็นไปอย่างเสรี สินค้าแบบเดียวกันและมีคุณภาพระดับเดียวกัน จะขายสินค้าในราคาเดียวกันในตลาดของทั้งสองประเทศ (เมื่อคิดเป็นเงินสกุลใดสกุลหนึ่งของประเทศคู่ค้า) ไม่มีต้นทุนในการทำธุรกรรมซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศและไม่มีการกีดกันทางการค้า เนื่องจากถ้าราคาสินค้าแตกต่างกันในแต่ละประเทศ จะทำให้เกิดการแสวงหากำไรโดยการซื้อสินค้าในประเทศที่มีราคาถูกไปขายในประเทศที่สินค้าชนิดเดียวกันนั้นแต่ขายในราคาแพงกว่า จนกระทั่งส่วนต่างของราคาสินค้านั้นหมดไปและเกิดความเสมอภาคของราคาได้ในที่สุด กล่าวคือ หากสินค้าชนิดเดียวกันมีราคาไม่เท่ากันในรูปแบบเงินสกุลเดียวกันในแต่ละประเทศ ประเทศที่มีราคาสินค้าสูงกว่าโดยเปรียบเทียบ อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศนั้นจะมีแนวโน้มอ่อนลง เนื่องจากความต้องการซื้อสินค้าจากประเทศนั้นลดลง จะเกิดการทำกำไรจากส่วนต่างของสองตลาด ทำให้ราคาเท่ากัน โดยความต้องการในสกุลเงินของประเทศนั้นจะลดลงเรื่อย ๆ จนในที่สุดทำให้ราคาสินค้าของทั้งสองประเทศ

เมื่อคิดเป็นเงินสกุลเดียวกันเท่ากัน แนวคิดกฎราคาเดียว (Law of One Price) (พรเพ็ญ สดศรีชัย, 2553; ฌดา จันท์สม, 2555; นิภาพร โชติพิภพวัน, 2554) ทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ แบ่งออกเป็น 1 ทฤษฎีหลัก ดังนี้

(1) ทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อโดยสมบูรณ์ (The Absolute Purchasing Power Parity) อธิบายว่า อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างสองสกุลเงินจะเท่ากับอัตราส่วนของดัชนีราคาของสองประเทศ กล่าวคือ อัตราแลกเปลี่ยนเป็นตัวเงินขึ้นอยู่กับระดับราคาเปรียบเทียบของสองประเทศ แสดงเป็นสมการดังนี้

$$E = P/P^F$$

หรือ $P = EP^F$ คือ ราคาสินค้าท้องถิ่นเท่ากับราคาในประเทศคู่ค้าคูณด้วยอัตราแลกเปลี่ยน

โดยที่ E คือ อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน (spot rate) วัดเป็นจำนวนหน่วยของเงินสกุลท้องถิ่นต่อหนึ่งหน่วยของเงินตราต่างประเทศ

P คือ ดัชนีราคาของประเทศท้องถิ่น ในรูปของเงินสกุลท้องถิ่น

P^F คือ ดัชนีราคาของประเทศคู่ค้า ในรูปของเงินตราต่างประเทศ

(2) ทฤษฎีความเท่าเทียมของอำนาจซื้อเปรียบเทียบ (The Relative Purchasing Power Parity) อธิบายว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราของสองสกุลเงินเท่ากับอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาท้องถิ่นหักด้วยอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาประเทศคู่ค้า แสดงเป็นสมการดังนี้

$$E^0 = P^0 - P^{0F}$$

โดยที่ E^0 คือ อัตราการเปลี่ยนแปลง

E^0 คือ อัตราแลกเปลี่ยน

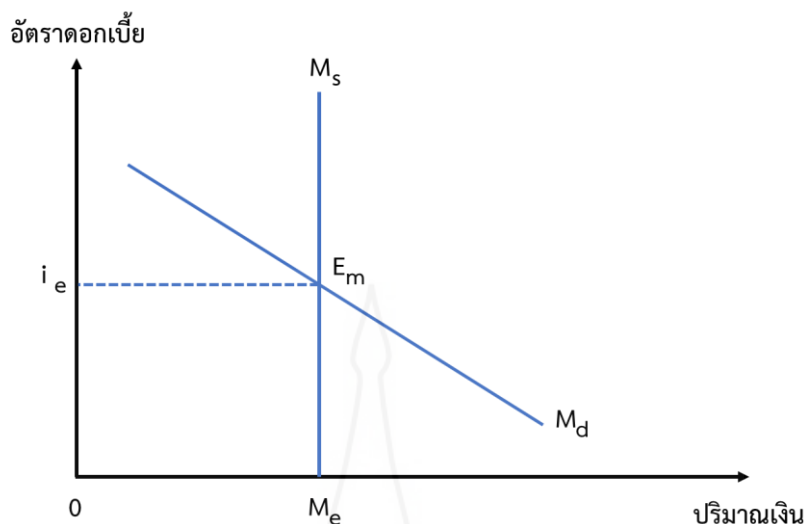
P^0 คือ อัตราเงินเฟ้อของประเทศท้องถิ่น

P^F คือ อัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้า

กล่าวคือ ทฤษฎีความเท่าเทียมของอำนาจซื้อเปรียบเทียบ อัตราแลกเปลี่ยนขึ้นอยู่กับผลต่างของอัตราเงินเฟ้อ

2.3.5 ทฤษฎีความพึงพอใจในสภาพคล่อง

ทฤษฎีความพึงพอใจในสภาพคล่อง ของจอห์น เมนาร์ด เคนส์ มีข้อสมมติว่า ระบบเศรษฐกิจมีสินทรัพย์สำหรับสะสมความมั่งคั่ง 2 ประเภท ได้แก่ ตราสารหนี้ และเงิน โดยที่อุปสงค์รวมของตราสารหนี้และปริมาณเงินทั้งระบบเศรษฐกิจเท่ากับอุปทานรวมของตราสารหนี้และปริมาณเงินทั้งระบบเศรษฐกิจ

ภาพที่ 2.2 อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพในตลาดเงิน

จากภาพที่ 2.2 แสดงอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพในตลาดเงิน อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพของตลาดเงินถูกกำหนดจากอุปสงค์การถือเงินและอุปทานของเงิน โดยที่อุปสงค์การถือเงิน (M_d) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับกับอัตราดอกเบี้ย ทำให้เส้นอุปสงค์การถือเงินมีความชันเป็นลบ ส่วนอุปทานของเงิน (M_s) ประกอบด้วย ธนบัตร เหรียญกษาปณ์ และเงินฝากกระแสรายวันที่จ่ายคืนเมื่อทวงถามของระบบธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารกลางควบคุมอุปทานของเงินผ่านนโยบายการเงิน ทำให้เส้นอุปทานของเงินเป็นเส้นตั้งฉากกับแกนนอน อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพอยู่ที่ ณ จุดที่อุปสงค์การถือเงินเท่ากับอุปทานของเงิน (i_e) ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์การถือเงิน ได้แก่ (1) รายได้ หากรายได้เพิ่มขึ้น ความต้องการถือเงินก็จะเพิ่มขึ้น (2) ระดับราคา หากระดับราคาสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ปริมาณเงินเท่าเดิมจะทำให้อำนาจซื้อสินค้าลดลง ทำให้ความต้องการถือเงินมากขึ้น ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานของเงิน คือนโยบายของธนาคารกลาง หากดำเนินนโยบายการเงินผ่อนคลาน อุปทานของเงินในระบบเศรษฐกิจจะเพิ่มขึ้น แต่หากดำเนินนโยบายการเงินแบบเข้มงวด อุปทานของเงินจะลดลง (กาญจณี กังวานพรศิริ และวสุ สุวรรณวิหค, 2553)

2.4 ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ (Worldwide Governance Indicators: WGI)

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ นิยาม ธรรมาภิบาล คือ กลไก กระบวนการ และองค์กรหรือสถาบันที่ใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และการบริหารปกครอง เพื่อจัดการกิจการภายในประเทศ โดยประชาชนและคนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศสามารถมีส่วนร่วมในการติดตาม เรียกร้อง ในการรักษาผลประโยชน์ สิทธิตามกฎหมาย หรือแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างของตนได้ (McCawley, 2005; ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น, 2555)

ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย นิยาม ธรรมาภิบาล คือ กระบวนการที่รัฐบาลร่วมมือกับภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการใช้อำนาจบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อก่อให้เกิดความเจริญเติบโตและการพัฒนาประเทศ หรือแนวทางการใช้อำนาจของภาครัฐในการ

จัดการทรัพยากรทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศเพื่อการพัฒนาประเทศ (McCawley, 2005; Carrasco, 2019; ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น, 2555)

ธนาคารโลก นิยาม ธรรมาภิบาล คือ แนวทางและวิธีการในการใช้อำนาจของผู้ที่มีอำนาจในประเทศหรือภาครัฐ เพื่อทำกิจกรรมที่สร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ (Kaufmann, Kraay, & Mastruzzi, 2010; McCawley, 2005; ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น, 2555)

ทั้งนี้ ธนาคารโลก ได้ทำการสำรวจธรรมาภิบาลของภาครัฐของประเทศทั่วโลกจำนวน 215 ประเทศ โดยใช้ชื่อตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ ผู้จัดทำคือ Daniel Kaufmann, Aart Kraay, and Massimo Mastruzzi โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างทั่วโลกทั้งจากประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคธุรกิจ องค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐหรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรหรือองค์กรสาธารณประโยชน์และองค์กรภาครัฐ เพื่อทำการประเมินข้อมูลเป็นรายปีจากแหล่งข้อมูล จำนวน 34 แหล่ง ได้แก่

ตารางที่ 2.4 แหล่งข้อมูลตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ

ลำดับที่	แหล่งข้อมูล
1	African Development Bank Country Policy and Institutional Assessments
2	Afrobarometer
3	Asian Development Bank Country Policy and Institutional Assessments
4	Business Enterprise Environment Survey
5	Bertelsmann Transformation Index
6	Freedom House Countries at the Crossroads
7	European Bank for Reconstruction and Development Transition Report
8	Economist Intelligence Unit Riskwire & Democracy Index
9	European Quality of Governance Index (Underlying Survey Data)
10	Freedom House
11	Transparency International Global Corruption Barometer Survey
12	World Economic Forum Global Competitiveness Report
13	Global Integrity Index
14	Gallup World Poll
15	Heritage Foundation Index of Economic Freedom
16	Human Rights Measurement Initiative
17	Cingranelli Richards Human Rights Database and Political Terror Scale
18	IFAD Rural Sector Performance Assessments
19	IJET Country Security Risk Ratings
20	Institutional Profiles Database

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับที่	แหล่งข้อมูล
21	African Electoral Index
22	Latinobarometro
23	International Research and Exchanges Board Media Sustainability Index
24	International Budget Project Open Budget Index
25	World Bank Country Policy and Institutional Assessments
26	Political Economic Risk Consultancy Corruption in Asia Survey
27	Political Risk Services International Country Risk Guide
28	Reporters Without Borders Press Freedom Index
29	US State Department Trafficking in People report
30	Vanderbilt University Americas Barometer
31	Varieties of Democracy Project
32	Institute for Management and Development World Competitiveness Yearbook
33	World Justice Project Rule of Law Index
34	Global Insight Business Conditions and Risk Indicators

การประเมินผลตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐใช้เครื่องมือทางสถิติ Unobserved Components Model (UCM) ในการจัดลำดับช่วงคะแนน โดยวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5 โดยค่าคะแนนที่มาก หมายถึง มีธรรมาภิบาลในระดับสูง ในขณะที่ค่าที่น้อย หมายถึง มีธรรมาภิบาลในระดับต่ำ (World Bank, 2022; ฉันทชนก เจนณรงค์, 2559; สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2559) ได้แบ่งกลุ่มการให้คะแนนทั้งหมด 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) กระบวนการคัดเลือกรัฐบาล การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล และการปรับเปลี่ยนรัฐบาล

- เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability: VA) โดยวัดจากการรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนถึงการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งรัฐบาล ตลอดจนการให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และเสรีภาพของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ

- ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง หรือการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/Terrorism: PV) โดยวัดจากการรับรู้ถึงความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาลที่อาจถูกโค่นล้มด้วยวิธีการที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือเกิดความรุนแรงทางการเมืองและการก่อการร้าย

(2) ความสามารถของภาครัฐในการกำหนดและดำเนินนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ

- ความมีประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Effectiveness: GE) โดยวัดจากการรับรู้ถึงคุณภาพของบริการสาธารณะ คุณภาพของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระดับ

ความเป็นอิสระจากแรงกดดันทางการเมืองของการดำเนินงานของภาครัฐ นโยบายที่มีคุณภาพ ความน่าเชื่อถือของรัฐบาลที่มีต่อนโยบาย และการดำเนินนโยบายให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้

- คุณภาพการกำกับดูแล (Regulatory Quality: RQ) โดยวัดจากการรับรู้ถึงความสามารถของภาครัฐในการกำหนดนโยบาย ดำเนินการและควบคุมการใช้นโยบายให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการพัฒนาในภาคเอกชน

(3) ความเคารพซึ่งกันและกันของภาคประชาชนและภาครัฐ

- การบังคับใช้กฎหมาย (Rule of Law: RL) โดยวัดจากการรับรู้ถึงความเชื่อมั่นของกฎหมาย ความเคารพหรือการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม การบังคับใช้กฎหมาย คุณภาพของกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ คุณภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะคุณภาพของตำรวจและศาล และการควบคุมการเกิดอาชญากรรมและความรุนแรง

- การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ (Control of Corruption: CC) โดยวัดจากการรับรู้ถึงความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้เกิดการใช้อำนาจของภาครัฐ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือแก่เอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ รวมถึงการที่ภาครัฐถูกควบคุมโดยชนชั้นสูง ถูกควบคุมจากทางการเมือง หรือถูกควบคุมโดยนักธุรกิจเอกชนที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว (Kaufmann et al., 2010; ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น, 2555; ฉันทชนก เจนณรงค์, 2559)

2.5 ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI)

องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) เป็นองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชันระหว่างประเทศ ทำหน้าที่ติดตามและช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรที่ทำหน้าที่ปราบปรามการทุจริตในประเทศต่าง ๆ โดยได้สำรวจประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี ซึ่งจะประเมินใน 3 ลักษณะ คือ (1) ดัชนีการรับรู้การทุจริต (2) Global Corruption Barometer และ (3) Bribe Payers' Index โดยดัชนีการรับรู้การทุจริต มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในแต่ละประเทศโดยวัดจากความรู้สึกของนักธุรกิจและผู้สื่อข่าวด้านการเงิน และใช้ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรและสถาบันต่าง ๆ แล้วนำมาจัดทำเป็นดัชนีรวมและจัดอันดับประเทศตามคะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากการสำรวจโดยคะแนนเฉลี่ยมีค่าระหว่าง 0-10 คะแนน ต่อมาในปีพ.ศ. 2555 ได้ปรับฐานคะแนนจาก 10 เป็น 100 ซึ่งคะแนน 100 หมายถึงการประกอบธุรกิจในประเทศนั้นไม่มีปัญหาจากการคอร์รัปชัน คะแนน 0 หมายถึง การประกอบธุรกิจในประเทศนั้นเต็มไปด้วยปัญหาการคอร์รัปชัน (ฉันทชนก เจนณรงค์, 2559) ค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตจากแหล่งข้อมูลทั้ง 9 แหล่ง (สำนักงาน ป.ป.ช., 2565; สำนักงาน ป.ป.ท., 2565) ได้แก่

(1) แหล่งข้อมูล Varieties of Democracy Institute (V-DEM) วัดเกี่ยวกับความหลากหลายของประชาธิปไตย การถ่วงดุลของฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติและตุลาการ ตลอดจนการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติและตุลาการ ในแหล่งข้อมูลนี้ มีประเด็นที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาตินำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ตามคำถามที่ว่า การทุจริตทางการเมืองเป็นที่แพร่หลายมากน้อยเพียงใด โดยดัชนีแสดงความแพร่หลายของการทุจริตนี้ ถูกคำนวณ

จากค่าเฉลี่ยของดัชนี 4 ด้าน คือ 1) ดัชนีการคอร์รัปชันในภาครัฐ โดยใช้คำถามว่า “เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใด ในระดับใด และเจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมขโมยเบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด” 2) ดัชนีการคอร์รัปชันของผู้บริหารระดับสูง โดยใช้คำถามว่า “ผู้บริหารระดับสูงหรือตัวแทนมีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใด เป็นประจำหรือไม่ และผู้บริหารระดับสูงหรือตัวแทนเหล่านั้น มีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด 3) ดัชนีการคอร์รัปชันของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยใช้คำถามว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ในประเด็นเหล่านี้ในระดับใด ได้แก่ เรียกรับสินบน รับเงินเพื่อช่วยเหลือให้ได้รับสัญญาจากภาครัฐ (เพื่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อน ผู้สนับสนุนทางการเมือง) มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกับภาคธุรกิจเพื่อแลกกับโอกาสในการว่าจ้างภายหลังจากออกจากสภานิติบัญญัติและขโมย (เบียดบัง) เงินของภาครัฐหรือเงินจากโครงการบริจาคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ส่วนตัว 4) ดัชนีการคอร์รัปชันของฝ่ายตุลาการ โดยใช้คำถามว่าประชาชนหรือภาคธุรกิจ มีการจ่ายเงินพิเศษ (ที่ไม่มีเอกสารการจ่ายเงิน) หรือสินบนเพื่อเร่งหรือชะลอกระบวนการของฝ่ายตุลาการ ในระดับใด

(2) แหล่งข้อมูล Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BTI) ใช้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์และประเมินกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตย และระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีและความเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านเศรษฐกิจ และ 3) ด้านการจัดการของรัฐบาล ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลนี้ จะมีการเผยแพร่ผลทุก 2 ปี โดยมีรูปแบบการวิจัยเป็น Qualitative expert survey การประเมินค่าดัชนีนี้จะประกอบด้วยชุดคำถามหลายข้อแต่ต้องครบเพื่อความโปร่งใสนานาชาติใช้คะแนนจากคำถามของ BTI 2 ข้อ ในการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ 1) การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริต และ 2) ความสำเร็จของรัฐบาลในการจัดการกับปัญหาการทุจริต หรือการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์มิชอบและประสิทธิภาพของรัฐบาลในการควบคุมปัญหาการทุจริต

(3) แหล่งข้อมูล Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings (EIU) วิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศต้องเผชิญ หรือการตรวจสอบการใช้งบประมาณ การใช้อำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รัฐ และความเป็นอิสระขององค์กรตรวจสอบ ได้แก่ ความโปร่งใสในการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณ การใช้ทรัพยากรของราชการ หรือส่วนรวมการแต่งตั้งข้าราชการจากรัฐบาลโดยตรง มีหน่วยงานอิสระในการตรวจสอบการจัดการงบประมาณของหน่วยงานนั้น ๆ มีหน่วยงานอิสระด้านยุติธรรมตรวจสอบผู้บริหาร หรือผู้ใช้อำนาจ ธรรมเนียมการให้สินบน เพื่อให้ได้สัญญาสัมปทานจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลนี้ มีการสำรวจเก็บข้อมูลประมาณเดือนกันยายนของทุกปี โดยข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญของแหล่งข้อมูลนี้ จำนวน 2 - 3 คน

(4) แหล่งข้อมูล Global Insight Country Risk Ratings (GI) มีประเด็นที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ ความเสี่ยงของการที่บุคคลหรือบริษัทจะต้องเผชิญกับการติดสินบนหรือการคอร์รัปชันในรูปแบบอื่นเพื่อที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น หรือความเสี่ยงทางด้านธุรกิจ การติดสินบนเจ้าหน้าที่และ

การออกนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจบางธุรกิจ เช่น เพื่อให้ได้รับสัญญาเพื่อการนำเข้าและส่งออก หรือเพื่อความสะดวกสบายเกี่ยวกับงานด้านเอกสารต่าง ๆ มีมายน้อยเพียงใด ซึ่งถูกประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละประเทศ ซึ่งได้รับข้อมูลจากกลุ่มลูกค้า ผู้ทำสัญญากับภาครัฐ นักลงทุน นักธุรกิจ ผู้รับงานอิสระ และเครือข่ายนักข่าว

(5) แหล่งข้อมูล PRS International Country Risk Guide (PRS) มีประเด็นที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาตินำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ การประเมินการคอร์รัปชันในระบบการเมือง ซึ่งรูปแบบของการคอร์รัปชันที่นักธุรกิจมักพบได้โดยตรงและบ่อยครั้ง เช่น การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าส่งออก การประเมินภาษี การได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ การเรียกรับเงินหรือการจ่ายสินบนเพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออก การจ่ายสินบนเพื่อให้เข้าถึงการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา และการเข้าถึงระบบการประเมินภาษี รวมถึงการจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับอนุมัติการกู้ยืมเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ ได้ตระหนักถึงการคอร์รัปชันที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นได้มากที่สุด ได้แก่ การคอร์รัปชันจากระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือข่าย การฝากเข้าทำงาน การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ การระดมทุนลับของพรรคการเมือง และการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างนักการเมืองกับภาคธุรกิจ

(6) แหล่งข้อมูล IMD World Competitiveness Yearbook (IMD) นำข้อมูลสถิติทุติยภูมิและผลการสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูงไปประมวลผลจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และพิจารณาจาก 4 องค์ประกอบ คือ 1) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ 2) ประสิทธิภาพของภาครัฐ 3) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ 4) โครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลนี้สำรวจข้อมูลประมาณเดือนมกราคม – เมษายนของทุกปี โดยมีประเด็นที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตจากแบบสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูง เช่น การให้สินบนและการทุจริตคอร์รัปชันยังคงมีอยู่หรือไม่

(7) แหล่งข้อมูล The Political and Economic Risk Consultancy (PERC) สำรวจข้อมูลจากนักธุรกิจในท้องถิ่นและนักธุรกิจชาวต่างชาติที่เข้าไปทำธุรกิจในประเทศนั้น ๆ ได้แก่ นักธุรกิจจากสมาคมธุรกิจ ผู้แทนที่เข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ ในเอเชีย ผู้แทนหอการค้าประเทศต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารในประเทศ ผู้ที่มีสัญชาติเป็นบุคคลประเทศนั้น ๆ และผู้บริหารชาวต่างชาติ ใช้การสัมภาษณ์ซึ่งหน้า การสอบถามทางโทรศัพท์ ตลอดจนการตอบแบบสำรวจออนไลน์ เป็นต้น ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลนี้ มีหลักเกณฑ์ในการสำรวจโดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการถามคำถามที่แสดงให้เห็นถึงระดับการรับรู้ในเรื่องการคอร์รัปชัน โดยมีคำถามที่ใช้ในการสำรวจที่สำคัญ เช่น คุณให้คะแนนปัญหาการทุจริตในประเทศที่ท่านทำงาน หรือประกอบธุรกิจ หรืออยู่อาศัยเท่าใด

(8) แหล่งข้อมูล World Economic Forum (WEF) ในแต่ละปีได้จัดทำรายงานการวัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทั่วโลก โดยรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ผ่าน “แบบสำรวจความคิดเห็นผู้บริหาร” ซึ่งถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักธุรกิจต่างประเทศ และนักธุรกิจภายในประเทศ ว่าการประกอบธุรกิจในประเทศเหล่านั้นมีความสะดวกระดับใด มีปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ เช่น การจ่ายเงินสินบนเกี่ยวกับการนำเข้า

ส่งออกการเข้าถึงสาธารณูปโภคการประเมินภาษีประจำปีการได้รับสัมปทานการแทรกแซง
กระบวนการยุติธรรม และการนำเงินงบประมาณภาครัฐไปให้กับบริษัทบุคคล หรือกลุ่มบุคคลใด ๆ
เพื่อการคอร์รัปชัน โดยแบบสำรวจดังกล่าว มีข้อความเกี่ยวกับ “ประเด็นการทุจริตคอร์รัปชัน”
ซึ่งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาตินำมาคิดคำนวณค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ได้แก่
(1) ในประเทศของคุณเป็นเรื่องปกติเพียงใดที่บริษัททำการจ่ายเงินพิเศษโดยไม่มีเอกสารอ้างอิงหรือ
จ่ายสินบนที่เชื่อมโยงกับเรื่องต่อไปนี้ (ก) การนำเข้าและส่งออก (ข) สาธารณูปโภค (ค) การชำระภาษี
(ง) การทำสัญญาและการออกใบอนุญาต (จ) ได้รับการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์จากกระบวนการ
ยุติธรรม” (2) ในประเทศของคุณเป็นเรื่องปกติเพียงใดที่มีการคอร์รัปชันโดยการจ่ายไอนงงบประมาณ
ของรัฐไปยังบริษัท บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคล โดยสำรวจข้อมูลประมาณเดือนมกราคม –
มิถุนายน ของทุกปี

(9) แหล่งข้อมูล World Justice Project (WJP) เป็นดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม
การใช้อำนาจรัฐเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนของข้าราชการเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ
ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายทหาร และตำรวจ โดยมีเกณฑ์การวัด ประกอบด้วย 8 เกณฑ์ ได้แก่ ชีตจำกัดอำนาจ
ของรัฐบาล ปราศจากการคอร์รัปชัน การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ สิทธิขั้นพื้นฐาน ความสงบเรียบร้อย
ของสังคม การบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง และกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ จะนำค่าคะแนนของแหล่งข้อมูลนี้ เฉพาะเกณฑ์ที่ 2 คือ ปราศจาก
การคอร์รัปชัน โดยผู้เชี่ยวชาญจะถามคำถามทั้งหมด 53 ข้อเกี่ยวกับขอบเขตของเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้
ตำแหน่งหน้าที่ราชการในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว คำถามเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับภาคส่วน
ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล รวมไปถึงระบบสาธารณสุข หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การ
กำกับดูแลตำรวจ และศาล ซึ่งคำถามแต่ละข้อ ประกอบด้วย 4 ดัชนีย่อย ได้แก่ (1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในฝ่ายบริหารไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว (2) เจ้าหน้าที่ของรัฐในฝ่ายตุลาการ
ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว (3) เจ้าหน้าที่ของรัฐในฝ่ายทหารและตำรวจไม่ใช่
ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว (4) เจ้าหน้าที่ของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ใช่ตำแหน่ง
หน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวโดยมีเฉพาะคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นที่ถูกนำมา
พิจารณาในการคำนวณค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต และดัชนีย่อย 4 ดัชนีจะถูกนำมาคิดเป็นค่าเฉลี่ย
ของทั้งหมดจนคงเหลือเป็นค่าเดียว

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

นันทิ สุวจิจารย์ (2551) ศึกษาถึงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่ม
ประเทศอาเซียน จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์
ฟิลิปปินส์ ไทย สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยทำการศึกษาเป็น 2 ส่วน ในส่วนแรกศึกษาปัจจัยในการ
ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศโดยใช้ข้อมูลทศวรรษของปี พ.ศ. 2538-2549 วิเคราะห์ข้อมูล
โดยการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์พบว่า (1) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมใน
ประเทศ (GDP) มีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศ
บรูไน กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ส่วนประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศเดียวที่

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ มีนัยสำคัญในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มอาเซียน มีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศอินโดนีเซีย ลาว และเวียดนาม (3) อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศอินโดนีเซีย (4) อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มอาเซียน มีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศบรูไน และมีนัยสำคัญในทิศทางตรงข้ามในประเทศอินโดนีเซีย ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม (5) ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพการลงทุนระหว่างประเทศ มีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทุกประเทศในอาเซียนที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 99 (6) ระดับการเปิดประเทศ มีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทย และมีทิศทางตรงข้ามในประเทศพม่า และ (7) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศต่อดอลลาร์สหรัฐฯ มีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของลาว และมีทิศทางตรงกันข้ามในประเทศอินโดนีเซีย ส่วนที่สองวิเคราะห์โดยวิธี SWOT พบว่า ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีความหลากหลายโดยแต่ละประเทศมีความเหลื่อมล้ำในด้านเทคโนโลยี ทักษะฝีมือแรงงาน ระบบคมนาคม สาธารณูปโภค และเสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลให้การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะฉะนั้นประเทศสมาชิกในอาเซียนควรดำเนินมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการค้าเสรีอาเซียน เพื่อดึงดูดปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

วรารักษ์ เปาหลิมหลี่ (2553) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศในเอเชียแปซิฟิกโดยใช้ข้อมูลทศนิยมเป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 – 2551 จำนวน 12 ประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย แคนาดา ซิลิอินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรู ฟิลิปปินส์ รัสเซีย และไทย รวม 528 ตัวอย่าง เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เบื้องต้น อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ มูลค่าการส่งออก และดัชนีราคาผู้บริโภค ด้วยเทคนิคการประมาณข้อมูลแบบพหุคูณ ด้วยวิธี Pooled OLS, Fixed Effect Model และ Random Effect Model ผลการศึกษาพบว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และมูลค่าการส่งออกมีลักษณะหนึ่งที่ order of integration เท่ากับ 1 หรือ I(1) ขณะที่ข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เบื้องต้น อัตราแลกเปลี่ยน และดัชนีราคาผู้บริโภค มีลักษณะหนึ่งที่ order of integration เท่ากับ 0 หรือ I(0) ผลการทดสอบด้วยวิธี Pooled OLS และวิธี Random Effect Model ให้ผลที่เหมือนกันคือ มูลค่าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เบื้องต้น ดัชนีราคาผู้บริโภค และมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ไตรมาสก่อนหน้าในทิศทางเดียวกัน ส่วนอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม สำหรับผลการทดสอบด้วยวิธี Fixed Effect Model พบว่ามูลค่าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ไตรมาสก่อนหน้าในทิศทางเดียวกัน และมีทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราแลกเปลี่ยน จากนั้นทำการทดสอบ The Hausman Test เพื่อทำการเลือกแบบจำลองที่มีความน่าเชื่อถือหรือมีประสิทธิภาพในการอธิบายผลการศึกษาคือที่ดีที่สุด พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Fixed Effect Model มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 หรือมีความ

น่าเชื่อถือที่ 99% จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธี Fixed Effect Model พบว่า ตัวแปรทางเศรษฐกิจที่ศึกษา ได้แก่ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ มูลค่าการส่งออก และดัชนีราคาผู้บริโภค ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มความร่วมมือเอเชียแปซิฟิก

อภิญา ละอองเอก (2554) ศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเข้ามาลงทุน โดยตรงในภูมิภาคอาเซียน ระหว่างปี พ.ศ. 2533 – 2553 ตัวแปรตาม คือ ปริมาณการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศ ตัวแปรต้น จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง รายได้ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศต่อจำนวนประชากร กำลังแรงงาน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ที่แท้จริง โครงสร้างพื้นฐาน ระดับการเปิดประเทศ ดัชนีค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการแข่งขัน ระหว่างประเทศ และระดับการลงทุนรวม ข้อมูลในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลแบบพาแนล ทำการ ประเมินค่าแบบจำลองด้วยวิธี Random Effect พบว่า ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่แท้จริง ระดับการเปิดประเทศ และระดับการลงทุนรวม มีความสัมพันธ์ใน ทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ส่วนดัชนีค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการ แข่งขันระหว่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในเชิงตรงกันข้ามกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

กนิษฐา ไทยศิริ (2556) ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2433-2553 ข้อมูลที่ใช้ใน การศึกษาเป็นข้อมูลอนุกรมเวลาภาคตัดขวาง ข้อมูลหัตถ์ภูมิรายปี จำนวน 20 ปี การคาดประมาณ ของข้อมูลแบบพาแนล ด้วยวิธี Panel Model 2 วิธี ได้แก่ Fixed Effect Model และ Random Effect Model ตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดของตลาด คุณภาพของแรงงาน ต้นทุนด้าน แรงงาน ระดับการเปิดประเทศ และระดับการเปิดเสรีทางการเงิน ตัวแปรตาม คือ การลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศ พบว่าการคาดประมาณปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ เข้ามาในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในการศึกษานี้ วิธี Random Effect Model มีความ เหมาะสมที่สุด ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่ม ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเชิงบวก ได้แก่ ขนาดของตลาด ระดับของการเปิดประเทศ และระดับ การเปิดเสรีทางการเงิน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนในเชิงลบ คือ ต้นทุนด้านแรงงาน ส่วนคุณภาพของแรงงานไม่ส่งผลกระทบต่อ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

พนธิภา ศรีวิรัช (2557) ศึกษาปัจจัยจากประเทศผู้รับทุนและประเทศผู้ลงทุนที่มี ผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยจากหลาย หน่วยสำรวจที่แต่ละหน่วยสำรวจมีข้อมูลเรียงตามเวลา และวิธีการทางเศรษฐมิติในการประมาณค่า ด้วยวิธี Fixed Effects เป็นรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2556 รวมระยะเวลา 27 ปี พบว่ามูลค่า ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของไทย และอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ต่างประเทศ มีนัยสำคัญทางบวกต่อการลงทุนของประเทศหลัก 5 ประเทศ (ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา จีน สิงคโปร์ และมาเลเซีย) ที่เข้ามาลงทุนในไทย และปัจจัยที่มีนัยสำคัญและมีผลในทางลบ ได้แก่ ค่าจ้าง แรงงานของไทย และดัชนีความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองของไทย หากสถานการณ์ทางการเมืองไม่

มีเสถียรภาพเพียงพอก็จะไม่สามารถสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนได้ และการลงทุนของภาครัฐจะดำเนินการได้ต่ำกว่าแผนที่วางไว้ ประชาชน นักธุรกิจ นักลงทุน และนักท่องเที่ยวมีความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยต่ำ เศรษฐกิจก็จะไม่สามารถขยายตัวได้ตามที่คาดการณ์ไว้ การขาดเสถียรภาพทางการเมืองอย่างต่อเนื่องทำให้การพัฒนาในระยะยาว เช่น การเพิ่มทักษะ และความสามารถในการแข่งขันน้อยกว่าที่ควร รัฐบาลควรให้ความสำคัญและต้องรักษาความสงบทางการเมืองเพื่อให้เกิดความมีเสถียรภาพ จนทำให้ภาคการลงทุนจากต่างประเทศมีความเชื่อมั่นในการเมืองไทยและกล้าเข้ามาลงทุนมากขึ้น

สมศักดิ์ โชติช่วง (2557) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทศนิยมแบบข้อมูลพาแนลรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2555 ของประเทศที่เป็นแหล่งเงินลงทุนที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย 16 อันดับแรก ประกอบด้วยประเทศ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร ฮองกง สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมนี ไต้หวัน ฝรั่งเศส จีน มาเลเซีย เกาหลีใต้ เดนมาร์ก ออสเตรเลีย และสวีเดน ทดสอบโดยการประมาณการสมการถดถอยแบบ Random Model ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย ระดับการเปิดประเทศของประเทศไทย อัตราแลกเปลี่ยน อัตราส่วนระหว่างอัตราดอกเบี้ยของประเทศผู้ลงทุนกับประเทศไทย และการเข้าร่วมเขตการค้าเสรี ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ ระยะทางระหว่างประเทศผู้ลงทุนกับประเทศไทย ระดับความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย และวิกฤตเศรษฐกิจ อัตราค่าจ้างแรงงาน

ธนพล ตั้งตระกูล (2557) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ศึกษาประเทศสมาชิกในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 9 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศบรูไน ประเทศกัมพูชา ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศลาว ประเทศมาเลเซีย ประเทศเวียดนาม และประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลรายปีตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2555 จำนวน 17 ปี ตัวแปรต้น 3 ตัวแปร ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น อัตราการเจริญเติบโตของสัดส่วนอัตราแลกเปลี่ยน และอัตราเงินเฟ้อของแต่ละประเทศ ด้วยวิธีการถดถอยแบบพาแนล ควอนไทล์ ผลการศึกษา พบว่าอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกันในทุกระดับควอนไทล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นที่ระดับควอนไทล์ 0.75 ส่วนอัตราการเจริญเติบโตของสัดส่วนอัตราแลกเปลี่ยน และอัตราเงินเฟ้อไม่มีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทุกระดับควอนไทล์

ณัฐพรพรรณ อุตมา (2559) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสถาบันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย การรวบรวมข้อมูลทศนิยมแบบพาแนล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2558 จำนวน 11 ปี ข้อมูลจากประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยทั้งหมด 47 ประเทศ แบ่งประเทศออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวน 9 ประเทศ และกลุ่มประเทศนอกกลุ่มสมาชิกอาเซียน จำนวน 38 ประเทศ ตัวแปรต้นที่เป็นปัจจัยเชิงสถาบัน 8 ตัวแปร

ได้แก่ การมีสิทธิ์มีเสียงของประชาชนของประเทศผู้รับการลงทุน ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงของประเทศผู้รับการลงทุน ระดับคุณภาพของมาตรการควบคุมของประเทศผู้รับการลงทุน การควบคุมปัญหาทุจริตประพตติมิชอบของประเทศผู้รับการลงทุน การมีสิทธิ์มีเสียงของประชาชนของประเทศผู้ลงทุน ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงของประเทศผู้ลงทุน ระดับคุณภาพของมาตรการควบคุมของประเทศผู้ลงทุน และการควบคุมปัญหาทุจริตประพตติมิชอบของประเทศผู้ลงทุน ตัวแปรตาม คือ มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยแบ่งแบบจำลอง 4 แบบจำลอง แบบจำลองที่ 1 ปัจจัยเชิงสถาบันที่มีผลต่อการลงทุนจากทุกประเทศในโลก (47 ประเทศ) ในประเทศไทย แบบจำลองที่ 2 ปัจจัยเชิงสถาบันที่มีผลต่อการลงทุนจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในประเทศไทย แบบจำลองที่ 3 ปัจจัยเชิงสถาบันที่มีผลต่อการลงทุนจากกลุ่มประเทศนอกสมาชิกอาเซียนในประเทศไทย และแบบจำลองที่ 4 ปัจจัยเชิงสถาบันที่มีผลต่อการลงทุนจากกลุ่มประเทศสมาชิก RCEP (กลุ่มประเทศอาเซียน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และอินเดีย) ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองที่ 1 ปัจจัยคุณภาพของมาตรการควบคุมของประเทศผู้รับการลงทุนและประเทศผู้ลงทุนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงผู้รับการลงทุนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปัจจัยการมีสิทธิ์มีเสียงของประชาชน และการควบคุมปัญหาทุจริตประพตติมิชอบไม่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไทย แบบจำลองที่ 2 ปัจจัยคุณภาพของการควบคุมปัญหาทุจริตประพตติมิชอบของประเทศผู้มาลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในไทย แบบจำลองที่ 3 ปัจจัยคุณภาพของมาตรการควบคุมของประเทศผู้รับการลงทุนและประเทศผู้ลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนจากกลุ่มประเทศนอกสมาชิกอาเซียนในไทย และแบบจำลองที่ 4 ปัจจัยคุณภาพของมาตรการควบคุมของประเทศผู้รับการลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนในกลุ่มประเทศ RCEP

วีระวัฒน์ ดาริชาติ (2561) ศึกษาถึงผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีภูมิแบบอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 – 2559 ด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นไปในทิศทางบวกหรือที่เรียกว่า “ตัวส่งเสริม” กล่าวคือ หากมีการคอร์รัปชันเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น และอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำมีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรุณรัตน์ พันธมาลี และศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล (2563) ศึกษาปัจจัยของเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุดที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยในปี 2561 จำนวน 10 ประเทศ ในการศึกษาข้อมูลเป็นข้อมูลผสมระหว่างข้อมูลอนุกรมเวลากับข้อมูลภาคตัดขวาง หรือข้อมูลทฤษฎีภูมิแบบพานาล เป็นรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2561 รวม 100 ข้อมูล จากข้อมูลดังกล่าว วิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมที่สุดในการศึกษา คือ Random effect model ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ อัตรา

ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำโดยเฉลี่ย ระดับการเปิดประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และดัชนีความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง สำหรับอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปีที่ผ่านมา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับประเทศไทย ไม่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้ ปัจจัยอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำโดยเฉลี่ย และอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไหลเข้า กล่าวคือ หากประเทศไทยมีอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำโดยเฉลี่ย และอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ เพิ่มขึ้นสามารถดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนได้เพิ่มมากขึ้น เพราะนักลงทุนมองว่าแรงงานไทยมีความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น ทำให้ได้ผลผลิตมากขึ้นเมื่อเทียบกับต้นทุน รวมไปถึงราคาสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นเป็นสิ่งจูงใจให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ในขณะที่ปัจจัยระดับการเปิดประเทศ และดัชนีความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไหลเข้า ความไม่มีเสถียรภาพของประเทศไทยซึ่งหมายถึงความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาล จะส่งผลเป็นอย่างมากต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนของนักลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลง นักลงทุนจึงตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยลดลง

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

Gangi and Abdulrazak (2012) ศึกษาผลกระทบของตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของรัฐต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศในแอฟริกา ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของรัฐจากธนาคารโลก จำนวน 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ความมีประสิทธิผลภาครัฐ การบังคับใช้กฎหมาย ความมีเสถียรภาพทางการเมือง คุณภาพการกำกับดูแล และการควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้คือประเทศในทวีปแอฟริกา จำนวน 50 ประเทศ เป็นข้อมูลทิวภูมิแบบพาเนล ช่วงเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996- 2010 วิธีการวิเคราะห์ใช้ fixed effect model และ random effect model ผลการวิจัยพบว่า เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ความมีประสิทธิผลภาครัฐและการบังคับใช้กฎหมายมีนัยสำคัญทางสถิติในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ส่วนความมีเสถียรภาพทางการเมือง คุณภาพการกำกับดูแล และการควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จากผลการวิจัยการปฏิรูปธรรมาภิบาลของภาครัฐ ปรับปรุงระบบการปกครอง จะสามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในการลงทุนและช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นได้

Castro (2013) ศึกษาผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จากกลุ่มตัวอย่าง 73 ประเทศ (ประเทศที่เป็นตลาดเกิดใหม่ ประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาแล้ว) ข้อมูลทิวภูมิแบบพาเนล (Panel) เป็นรายปีตั้งแต่ปี ค.ศ. 1998-2008 จำนวน 454-764 ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ Fixed effect model โดยตัวแปรตาม คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ตัวแปรอิสระทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง ทุนมนุษย์ ระดับการเปิดประเทศ เงินเพื่อผลิตภาพแรงงาน และอัตราการเก็บภาษีส่วนเพิ่มสูงสุดของบริษัท ส่วนตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลในประเทศ ได้แก่ ระดับการคอร์รัปชัน เสถียรภาพทางการเมือง ความมีประสิทธิผล

ภาครัฐ การบังคับใช้กฎหมาย และเสรีภาพในการทำธุรกิจ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน คือ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ระดับ การเปิดประเทศ และเสรีภาพในการทำธุรกิจ ส่วนอัตราการเก็บภาษีส่วนเพิ่มสูงสุดของบริษัท และ ประสิทธิภาพของรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากระดับการคอร์รัปชันในประเทศลดลง จะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะ เพิ่มขึ้น

Quazi (2014) ศึกษาผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียใต้ เนื่องจากสองภูมิภาคนี้ได้รับการลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลแบบพาแนล ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995-2011 จำนวน 17 ปี ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง 9 ประเทศ ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ไทย และเวียดนาม ประเทศเอเชียใต้ 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย มัลดีฟส์ เนปาล ปากีสถาน และศรีลังกา วิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ตัวแปรตาม คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การคอร์รัปชัน อัตราการเปลี่ยนแปลงในการ ลงทุนจากต่างประเทศ ระดับความเสรีของเศรษฐกิจ ระดับผลตอบแทนจากการลงทุน โครงสร้าง พื้นฐาน ทุนมนุษย์ ขนาดตลาด ความมีเสถียรภาพทางการเมือง และความแตกต่างของภูมิภาค การศึกษานี้พบว่า การคอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อการลงทุนจากต่างประเทศในทางลบ กล่าวคือ หาก การคอร์รัปชันลดลงจะทำให้การลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงในการลงทุนจากต่างประเทศ ขนาดตลาด ความมีเสถียรภาพทางการเมือง ระดับผลตอบแทนจากการลงทุน ทุนมนุษย์ และโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลกระทบในทางบวกต่อการ ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนอกจากนี้ หากพิจารณาปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจแล้ว เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้มีความได้เปรียบด้านตำแหน่งที่ตั้งในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากกว่า เอเชียใต้

Zeshan and Talat (2014) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของ ภาครัฐต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศปากีสถานในช่วงปี ค.ศ. 1996-2010 โดยใช้ ARMA และการคาดประมาณด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า เสรีภาพของประชาชนใน การแสดงความคิดเห็น ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง หรือการก่อ การร้าย ความมีประสิทธิผลภาครัฐ คุณภาพการกำกับดูแล การบังคับใช้กฎหมาย และการควบคุม การทุจริตและประพฤติมิชอบ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาธรรมาภิบาลของภาครัฐเพื่อเสริมสร้างระดับความเชื่อมั่นของนักลงทุน ต่างประเทศและเพื่อเพิ่มกระแสการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในปากีสถาน

Quazi, Vemuri, and Soliman (2014). ศึกษาผลกระทบของการทุจริตต่อการ ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศแถบแอฟริกา จำนวน 53ประเทศ ช่วงปี ค.ศ. 1995-2012 โดยแบบจำลองมีลักษณะอนุกรมเวลาภาคตัดขวางเชิงโดยการวิเคราะห์การถดถอย ตัวแปรตาม คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงในการลงทุนจาก ต่างประเทศ การคอร์รัปชัน ขนาดตลาด ความมีประสิทธิผลภาครัฐ โครงสร้างพื้นฐาน การเปิด ประเทศ และระดับความเสรีของเศรษฐกิจ การศึกษานี้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนจาก

ต่างประเทศในทางลบ คือ โครงสร้างพื้นฐาน และระดับความเสรีของเศรษฐกิจ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนจากต่างประเทศในทางบวก ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงในการลงทุนจากต่างประเทศ ความมีประสิทธิผลภาครัฐ ระดับการเปิดประเทศ และการคอร์รัปชัน กล่าวคือ การทุจริตคอร์รัปชันที่มากขึ้นจะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นในแอฟริกาได้ เช่น กรณีประเทศผู้รับทุนมีระเบียบราชการในการขออนุญาตเข้ามาลงทุนในประเทศที่ยุ่ยากซับซ้อน การให้สินบนนั้นทำให้บริษัทสามารถดำเนินการหรือขั้นตอนในการเข้ามาลงทุนในประเทศผู้รับทุนได้ง่ายและสะดวกขึ้น เป็นต้น

Yuan (2016) ศึกษาความสัมพันธ์ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและการทุจริตในภาครัฐของประเทศผู้รับทุน กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มประเทศผู้ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศที่พัฒนาแล้วในทวีปยุโรป 4 ประเทศ และประเทศผู้รับทุน 12 ประเทศ ข้อมูลระยะเวลา 6 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007-2012 โดยการวิเคราะห์การถดถอย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับการทุจริตในภาครัฐของประเทศผู้รับทุน ตัวแปรต้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศผู้ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศผู้รับทุน ระยะห่างระหว่างประเทศผู้ให้และผู้รับทุน ดัชนีการรับรู้ทุจริต การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ เสรีภาพทางการคลัง เสรีภาพทางการเงิน และเสรีภาพทางการค้า ผลการศึกษาพบว่าดัชนีการรับรู้การทุจริต การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสรีภาพทางการคลัง มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางตรงข้าม ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศผู้ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศผู้รับทุน และเสรีภาพทางการเงิน มีนัยสำคัญต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกันกล่าวคือ หากประเทศผู้รับทุนมีระดับการทุจริตต่ำและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสูงจะดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ดังนั้น หากภาครัฐต้องการผลักดันให้เกิดการลงทุนจากประเทศมากขึ้น ภาครัฐควรออกกฎหมายหรือกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตให้ลดน้อยลง

Aloui (2019) ศึกษาผลกระทบของธรรมาภิบาลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และผลกระทบที่แตกต่างกันในกลุ่มประเทศอาหรับ จำนวน 4 ประเทศ ประกอบด้วย คูเวต ออสเตรเลีย โมร็อกโก ลิเบีย และมอริเตเนีย และประเทศในแถบเอเชีย จำนวน 10 ประเทศ ประกอบด้วย ไทย สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และประเทศเมียนมาร์ โดยใช้ข้อมูลแบบพาแนล ช่วงปี ค.ศ. 1996-2014 ผลการศึกษาพบว่า ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง/การก่อการร้าย การบังคับใช้กฎหมาย คุณภาพการกำกับดูแล เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น มีผลกระทบในทางบวกต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศในแถบเอเชีย ส่วนในกลุ่มประเทศอาหรับ เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นมีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทางลบ ธรรมาภิบาลของภาครัฐจึงมีบทบาทสำคัญในดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

3. ประมวลผลการทบทวนวรรณกรรม

ตารางที่ 2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศ

ผู้แต่ง	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์/นัยสำคัญ
นันทิ สุวจิจารย์ (2551)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน	- มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศของกลุ่มอาเซียน - อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ - อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มอาเซียน - ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพการลงทุนระหว่างประเทศ - ระดับการเปิดประเทศ	ทิศทางเดียวกัน (บรูไน กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย) ทิศทางตรงข้าม (อินโดนีเซีย) ทิศทางเดียวกัน (อินโดนีเซีย ลาว เวียดนาม) ทิศทางเดียวกัน (อินโดนีเซีย) ทิศทางเดียวกัน (บรูไน) ทิศทางตรงกันข้าม (อินโดนีเซีย ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม) ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน (ไทย) ทิศทางตรงกันข้าม (เมียนมาร์)

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ผู้แต่ง	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์/นัยสำคัญ
		- อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศต่อดอลลาร์สหรัฐฯ	ทิศทางเดียวกัน (ลาว) ทิศทางตรงกันข้าม (อินโดนีเซีย)
วรารภรณ์ เปาหลิมหลี่ (2553)	การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศในเอเชียแปซิฟิก	Random Effect Model - มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น - ดัชนีราคาผู้บริโภค - มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไตรมาสก่อนหน้า - อัตราแลกเปลี่ยน Fixed Effect Model - มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไตรมาสก่อนหน้า - อัตราแลกเปลี่ยน	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางตรงกันข้าม ทิศทางเดียวกัน ทิศทางตรงกันข้าม
อภิญา ละอองเอก (2554)	การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศในภูมิภาค อาเซียน	- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง - อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่แท้จริง - ระดับการเปิดประเทศ - ระดับการลงทุนรวม - ดัชนีค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางตรงกันข้าม

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ผู้แต่ง	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์/นัยสำคัญ
กนิษฐา ไทยศิริ (2556)	การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศในกลุ่มประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน	- ขนาดของตลาด - ต้นทุนด้านแรงงาน - ระดับการเปิดประเทศ - ระดับการเปิดเสรีทางการเงิน	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางตรงกันข้าม ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน
พันธิภา ศรีวิรัช (2557)	การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศในประเทศไทย	- มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของไทย - อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อ 1 หน่วยเงินสกุลต่างประเทศ - ค่าจ้างแรงงานของไทย - ดัชนีความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองของไทย	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางตรงกันข้าม ทิศทางตรงกันข้าม
สมศักดิ์ โชติช่วง (2557)	การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศของประเทศไทย	- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ - ระดับการเปิดประเทศ - อัตราแลกเปลี่ยน - อัตราส่วนระหว่างอัตราดอกเบี้ยของประเทศผู้ลงทุนกับประเทศไทย - การเข้าร่วมเขตการค้าเสรี - ระยะทางระหว่างประเทศผู้ลงทุนกับประเทศไทย - ระดับความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย - วิกฤตเศรษฐกิจ - อัตราค่าจ้างแรงงาน	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางตรงข้าม ทิศทางตรงข้าม ทิศทางตรงข้าม ทิศทางตรงข้าม

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ผู้แต่ง	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์/นัยสำคัญ
ธนพล ตั้งตระกูล (2557)	อัตราการเจริญเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	- อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น	ทิศทางเดียวกัน
ณัฐพรพรรณ อุตมา (2559)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย	- ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงของประเทศผู้รับการลงทุน - ระดับคุณภาพของมาตรการควบคุมของประเทศผู้รับการลงทุน - ระดับคุณภาพของมาตรการควบคุมของประเทศผู้ลงทุน	ทิศทางตรงข้าม ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน
วีระวัฒน์ ดาริชาติ (2561)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย	- ดัชนีการรับรู้การทุจริต - อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน
อรุณรัตน์ พันธมาลี และ ศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล, (2563)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย	- ปัจจัยอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำโดยเฉลี่ย - อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ - ระดับการเปิดประเทศ - ดัชนีความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางตรงข้าม ทิศทางตรงข้าม

ตารางที่ 2.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ

ผู้แต่ง	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์/นัยสำคัญ
Gangi and Abdulrazak, (2012)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศในแอฟริกา	- เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น - ความมีประสิทธิผลภาครัฐ - การบังคับใช้กฎหมาย	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน
Castro (2013)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ - ระดับการเปิดประเทศ - ระดับเสรีภาพในการทำธุรกิจ - ความมีประสิทธิผลภาครัฐ - อัตราการเก็บภาษีส่วนเพิ่มสูงสุดของบริษัท	ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางตรงข้าม ทิศทางตรงข้าม
Quazi (2014)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	- การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ - อัตราการเปลี่ยนแปลงในการลงทุนจากต่างประเทศ - ขนาดตลาด - ความมีเสถียรภาพทางการเมือง - ระดับผลตอบแทนจากการลงทุน - ทุนมนุษย์ - โครงสร้างพื้นฐาน	ทิศทางตรงข้าม ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน ทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

ผู้แต่ง	ตัวแปรตาม	- ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์/นัยสำคัญ
Quazi, Vemuri, and Soliman (2014)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศแถบแอฟริกา	- โครงสร้างพื้นฐาน	ทิศทางตรงข้าม
		- ระดับความเสรีของเศรษฐกิจ	ทิศทางตรงข้าม
		- อัตราการเปลี่ยนแปลงในการลงทุนจากต่างประเทศ	ทิศทางเดียวกัน
		- ความมีประสิทธิผลภาครัฐ	ทิศทางเดียวกัน
		- ระดับการเปิดประเทศ	ทิศทางเดียวกัน
Yuan (2016)	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	- การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ	ทิศทางเดียวกัน
		- ผลิตรถยนต์มวลรวมในประเทศของประเทศผู้ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	ทิศทางเดียวกัน
		- ผลิตรถยนต์มวลรวมในประเทศของประเทศผู้รับทุน	ทิศทางเดียวกัน
		- ดัชนีการรับรู้การทุจริต	ทิศทางตรงข้าม
		- การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ	ทิศทางตรงข้าม
		- เสรีภาพทางการคลัง	ทิศทางตรงข้าม
		- เสรีภาพทางการเงิน	ทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 2.7 ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

ตัวแปรอิสระ	วรรณกรรม
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	Yuan (2016) Castro (2013) สมศักดิ์ โชติช่วง (2557) ธนพล ตั้งตระกูล (2557) พันธิภา ศรีวิรัช (2557) กนิษฐา ไทยศิริ (2556) อภิญา ละอองเอก (2554) วรารณ เปาหลิมหลี่ (2553) นนทิ สุวจีจาร์ณ (2551) วรารณ เปาหลิมหลี่ (2553) อรุณรัตน์ พันธมาลี และ ศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล (2563)
จำนวนแรงงาน	Quazi (2014)
อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	สมศักดิ์ โชติช่วง (2557) พันธิภา ศรีวิรัช (2557) อภิญา ละอองเอก (2554) วรารณ เปาหลิมหลี่ (2553)
ดัชนีราคาผู้บริโภค	Quazi (2014)
อัตราดอกเบี้ย	อรรถพล มาพวง (2551)
การเปิดประเทศ	Castro (2013) สมศักดิ์ โชติช่วง (2557) กนิษฐา ไทยศิริ (2556) อภิญา ละอองเอก (2554) นนทิ สุวจีจาร์ณ (2551)

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	วรรณกรรม
เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น	Gangi and Abdulrazak (2012) Zeshan and Talat (2014) Aloui (2019)
ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง หรือการก่อการร้าย	Quazi (2014) อรุณรัตน์ พันธุ์มาลี และศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล (2563) ณัฐพรพรรณ อุตมา (2559) พันธิภา ศรีวิรัช (2557)
ความมีประสิทธิผลภาครัฐ	Quazi, Vemuri, and Soliman (2014) Castro (2013)
คุณภาพการกำกับดูแล	Gangi and Abdulrazak (2012) ณัฐพรพรรณ อุตมา (2559) Anwar and Afza (2014)
การบังคับใช้กฎหมาย	Yagoub Ali Gangi, Rafid S. Abdulrazak (2012) Zeshan and Talat (2014)
การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ	Yuan (2016) Quazi (2014) Quazi, Vemuri, and Soliman (2014)
ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index)	Yuan (2016) วีระวัฒน์ ดาริชาติ (2561)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษา “ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริต ที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน” โดยการศึกษาที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลาเป็นรายปีช่วง พ.ศ. 2545-2563 รวมระยะเวลา 19 ปี และข้อมูลภาคตัดขวางของประเทศในกลุ่มอาเซียนจำนวน 9 ประเทศ นำมาประมวลค่าแบบจำลองสมการถดถอยด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพาแนล โดยในบทนี้จะนำเสนอระเบียบและวิธีการศึกษาใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน 9 ประเทศ จากจำนวนสมาชิกประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศบรูไน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซีย ยกเว้นประเทศเมียนมาร์ เนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูล โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ อนุกรมรายปีร่วมกับข้อมูลภาคตัดขวางในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2563 จำนวน 19 ปี ที่เก็บรวบรวมและเปิดเผยข้อมูลจากฐานข้อมูลจากเว็บไซต์ของธนาคาร, Transparency International และ Asian Development Bank

1.2 แหล่งที่มาของข้อมูลของประชากร

- ปัจจัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ปัจจัยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปัจจัยดัชนีราคาผู้บริโภค ปัจจัยอัตราดอกเบี้ย ปัจจัยการเปิดประเทศ ปัจจัยอัตราเงินเฟ้อ ปัจจัยเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ปัจจัยความมีเสถียรภาพทางการเมือง และการปราศจากความรุนแรง หรือการก่อการร้าย ปัจจัยความมีประสิทธิผลภาครัฐ ปัจจัยคุณภาพการกำกับดูแล ปัจจัยการบังคับใช้กฎหมาย และปัจจัยการควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ แหล่งข้อมูลจากธนาคารโลก

- ปัจจัยดัชนีการรับรู้การทุจริต แหล่งข้อมูลจาก Transparency International

- ปัจจัยจำนวนแรงงาน และปัจจัยอัตราแลกเปลี่ยน แหล่งข้อมูลจาก Asian

Development Bank

2. วิธีการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ประกอบด้วย 9 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศบรูไน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซีย นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีตัวแปรตามและตัวแปรอิสระดังนี้

2.1 ตัวแปรตาม คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Y) คือ มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเฉพาะขาเข้า หน่วยวัดมูลค่าเป็นดอลลาร์สหรัฐ

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมี 2 รูปแบบ ได้แก่ มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเฉพาะขาเข้า และมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ หากคำนึงถึงบริบทในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ามูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธินั้นเป็นมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาเข้าที่ลดทอนในส่วนมูลค่าการลงทุนออกไปจากประเทศผู้รับทุนด้วย ซึ่งการศึกษาในบริบทนี้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาสู่กลุ่มประเทศอาเซียน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาจากตัวแปรตามที่ใช้มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเฉพาะขาเข้าที่เป็นมูลค่าเงินลงทุนในระยะยาวของผู้มีถิ่นฐานอยู่นอกประเทศ เฉพาะข้อมูลปริมาณเงินลงทุนขาเข้าเป็นตัวแปรตามในการศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาที่ผ่านมาของ อภิญา ละอองเอก (2554), กนิษฐา ไทยศิริ (2556) และธนพร ตั้งตระกูล (2557)

2.2 ตัวแปรอิสระ จากการทบทวนทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ สามารถกำหนดตัวแปรอิสระที่จะนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริต มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 กลุ่มที่ 1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค จำนวน 6 ปัจจัย ดังนี้

1) *ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (X_1)* คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น หน่วยวัดมูลค่าเป็นดอลลาร์สหรัฐ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศที่รับทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่บ่งบอกถึงปริมาณ และประสิทธิภาพของการผลิตสินค้าและบริการที่ทำให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ซึ่งมีผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำลงและแนวโน้มการได้รับอัตราผลตอบแทนที่สูงขึ้น นักลงทุนจึงให้ความสำคัญกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น เพราะบ่งบอกถึงแนวโน้มทางเศรษฐกิจของประเทศที่จะเข้าไปลงทุน ขนาดของตลาด กำลังซื้อของประชากรในประเทศ และแนวโน้มการเติบโตของตลาด ซึ่งการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม และขนาดตลาดที่เติบโตอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากขึ้น (Yuan , 2016; Castro, 2013; อภิญา ละอองเอก, 2554; กนิษฐา ไทยศิริ, 2556; สมศักดิ์ โชติช่วง, 2557; ธนพล ตั้งตระกูล, 2557; พันธิภา ศรีวิรัช, 2557) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_1 : ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีอิทธิพลต่อมูลค่าการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

2) จำนวนแรงงาน (X_2) คือ จำนวนคนวัยแรงงานที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นต้องการกำลังแรงงานจำนวนมากในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้ทันต่ออุปสงค์ของตลาด หรือต้องการกำลังแรงงานที่เพียงพอในการผลิต เพื่อให้ผลิตสินค้าและบริการได้ในปริมาณมากพอต่อความต้องการและภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ กำลังแรงงานที่มีอยู่จำนวนมากจะมีค่าระดับราคาแรงงานต่ำส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำและอัตราผลตอบแทนสูงขึ้นด้วย ประเทศที่มีกำลังแรงงานจำนวนมาก จึงมีข้อได้เปรียบในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ (Quazi, 2014; อภิญา ละอองเอก, 2554) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_2 : จำนวนแรงงาน มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

3) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (X_3) คือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลท้องถิ่นต่อเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเฉลี่ยรายปี

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทำให้นักลงทุนสามารถเปรียบเทียบระดับราคาสินค้าภายในและภายนอกประเทศได้ ซึ่งเป็นตัววัดการแข่งขันทางด้านราคา หากระดับราคาสินค้าในประเทศมีราคาถูกกว่าต่างประเทศจะทำให้มีการส่งออกสินค้านั้นไปยังต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น และอัตราแลกเปลี่ยนยังส่งผลต่อต้นทุนการลงทุนอีกด้วย เช่น การอ่อนค่าลงของค่าเงินสกุลท้องถิ่นของประเทศผู้รับทุน จะทำให้ต้นทุนในการลงทุนของนักลงทุนลดลง เพราะนักลงทุนต่างชาติใช้เงินตราสกุลตนเองเท่าเดิม แต่สามารถแลกเงินตราสกุลท้องถิ่นได้มากขึ้น ทั้งนี้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่มีเสถียรภาพจะส่งผลต่อความเสี่ยงในการลงทุน เนื่องจากนักลงทุนจะไม่สามารถคาดคะเนอัตราผลตอบแทนที่ถูกต้องได้ (อภิญา ละอองเอก, 2554; สมศักดิ์ โชติช่วง, 2557; พันธิกา ศรีวิรัช, 2557) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_3 : อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่ หรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนอ่อนค่าลง จะทำให้ปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้น

4) ดัชนีราคาผู้บริโภค (X_4) คือ ตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการ โดยเฉลี่ยที่ผู้บริโภคจ่ายไปในกลุ่มสินค้าและบริการที่กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายส่วนใหญ่ซื้อเป็นประจำ (ปีฐาน พ.ศ. 2553)

ระดับราคาสินค้าหรือบริการที่เพิ่มขึ้นเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น (วรารณ เปาหลิมหลี่, 2553; อรุณรัตน์ พันธมาลี และศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล, 2563) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_4 : ดัชนีราคาผู้บริโภค มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

5) อัตราดอกเบี้ย (X_5) คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ปรับอัตราเงินเฟ้อ ออกแล้ว หรือ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง หน่วยเป็นร้อยละ

หากอัตราดอกเบี้ยของประเทศผู้รับทุนสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของประเทศผู้ลงทุน จะสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบหนึ่ง นักลงทุนย่อมต้องการผลตอบแทนที่สูงกว่า (สมศักดิ์ โชติช่วง, 2557; พันธิภา ศรีวิรัช, 2557; Quazi, 2014) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_5 : อัตราดอกเบี้ยมีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

6) การเปิดประเทศ (X_6) คือ ผลรวมของการส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการที่วัดเป็นส่วนส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หน่วยเป็นร้อยละ

ระดับการเปิดประเทศแสดงถึงการนำเข้าและส่งออกของสินค้า หากมีการส่งออกสูงอาจเป็นไปได้ว่าประเทศนั้นเป็นฐานการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศ หากรัฐบาลของประเทศผู้รับทุนมีการวางนโยบายเพื่อส่งเสริมให้มีการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ โดยให้สิทธิประโยชน์ ตลอดจนให้ความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ที่เสรีจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการและช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนเป็นปัจจัยที่สามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้ (อภิญา ละอองเอก , 2554; พันธิภา ศรีวิรัช, 2557; อรุณรัตน์ พันธมาลี และศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล, 2563) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_6 : การเปิดประเทศ มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

2.2.2 กลุ่มที่ 2 ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ จำนวน 6 ปัจจัย ดังนี้

1) เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (X_7) โดยวัดจากการรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนถึงการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งรัฐบาล ตลอดจนการให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และเสรีภาพของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ Unobserved Components Model (UCM) ในการจัดลำดับช่วงคะแนน โดยวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5

เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น สามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ เนื่องจากประเทศที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการแสดงความคิดเห็นแสดงถึงระบอบประชาธิปไตยที่ดี มีธรรมาภิบาลของภาครัฐ (Aloui, 2019; Zeshan & Talat, 2014; Niarachma et al., 2021) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_7 : เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นมีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

2) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง หรือการก่อการร้ายของประเทศ (X_8) โดยวัดจากการรับรู้ถึงความไม่เสถียรภาพของรัฐบาลที่อาจถูกโค่นล้มด้วยวิธีการที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือเกิดความรุนแรงทางการเมืองและการก่อการร้าย โดยใช้

เครื่องมือทางสถิติ Unobserved Components Model (UCM) ในการจัดลำดับช่วงคะแนน โดยวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5

ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองในประเทศผู้รับทุน ความไม่มั่นคงหรือความไม่แน่นอนทางการเมือง มักไม่เอื้ออำนวย หรือสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินธุรกิจ และทำลายความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติที่ไม่ชอบความเสี่ยง ความมีเสถียรภาพทางการเมืองมักสะท้อนถึงกระบวนการทางการเมืองที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ถูกตามครรลอง มีการแก้ปัญหาอย่างสัมฤทธิ์ผล สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ นักลงทุนต่างชาติจะลงทุนในประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมืองมากกว่าประเทศที่มีปัญหาการเมืองบ่อยครั้ง เพราะปัญหาการเมืองจะกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจในประเทศ นักลงทุนให้ความสนใจต่อเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศที่จะไปลงทุนหากประเทศผู้รับทุนไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง หรือภาครัฐบาลไม่มีความมั่นคงแล้ว นักลงทุนจะเกิดความไม่มั่นใจและไม่กล้าเสี่ยงที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศ ดังนั้นแล้วรัฐบาลควรรักษาเสถียรภาพทางการเมืองให้มีความมั่นคง เพื่อสร้างความมั่นใจและดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนมากยิ่งขึ้น Quazi, 2014; พันธิภา ศรีวีรัช, 2557; อรุณรัตน์ พันธมาลี และศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล, 2563) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H₈ : ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง หรือการก่อการร้ายของประเทศ มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

3) *ความมีประสิทธิภาพภาครัฐ (X₉)* โดยวัดจากการรับรู้ถึงคุณภาพของบริการสาธารณะ คุณภาพของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระดับความเป็นอิสระจากแรงกดดันทางการเมืองของการดำเนินงานของภาครัฐ นโยบายที่มีคุณภาพ ความน่าเชื่อถือของรัฐบาลที่มีต่อนโยบาย และการดำเนินนโยบายให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้ โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ Unobserved Components Model (UCM) ในการจัดลำดับช่วงคะแนน โดยวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5

ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Quazi, et al., 2014; ญัฐพรพรรณ อุตมา, 2559; Gangi & Abdulrazak, 2012) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H₉ : ความมีประสิทธิภาพภาครัฐ มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

4) *คุณภาพการกำกับดูแล (X₁₀)* โดยวัดจากการรับรู้ถึงความสามารถของภาครัฐในการกำหนดนโยบาย ดำเนินการและควบคุมการใช้นโยบายให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและส่งเสริมการพัฒนาในภาคเอกชน โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ Unobserved Components Model (UCM) ในการจัดลำดับช่วงคะแนน โดยวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5

คุณภาพการกำกับดูแลของประเทศผู้รับทุนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน (ณัฐพรพรรณ อุตมา, 2559) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_{10} : คุณภาพการกำกับดูแลมีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

5) การบังคับใช้กฎหมาย (X_{11}) โดยวัดจากการรับรู้ถึงความเชื่อมั่นของกฎหมาย ความเคารพหรือการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม การบังคับใช้กฎหมาย คุณภาพของกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ คุณภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะคุณภาพของตำรวจและศาล และการควบคุมการเกิดอาชญากรรมและความรุนแรง โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ Unobserved Components Model (UCM) ในการจัดลำดับช่วงคะแนน โดยวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5

การบังคับใช้กฎหมายมีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน (Gangi & Abdulrazak, 2012) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_{11} : การบังคับใช้กฎหมายมีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

6) การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ (X_{12}) โดยวัดจากการรับรู้ถึงความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้เกิดการใช้อำนาจของภาครัฐ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือแก่เอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ รวมถึงการที่ภาครัฐถูกควบคุมโดยชนชั้นสูง ถูกควบคุมจากทางการเมือง หรือถูกควบคุมโดยนักธุรกิจเอกชนที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ Unobserved Components Model (UCM) ในการจัดลำดับช่วงคะแนน โดยวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็น ค่ามาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตส่วนใหญ่พบว่าการมีระดับการทุจริตที่ต่ำจะสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ ทั้งนี้ บางวรรณกรรมกลับพบว่า หากมีการทุจริตเพิ่มขึ้นจะสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากการกำกับดูแลที่อ่อนแอของภาครัฐ ทำให้เกิดช่องทางในการเกิดการทุจริต และการทุจริตจะทำหน้าที่เหมือนน้ำมันหล่อลื่นคอยช่วยอำนวยความสะดวกในการลงทุนให้ง่ายขึ้น (Yuan, 2016; Quazi et al., 2014) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H_{12} : การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบมีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

2.2.3 กลุ่มที่ 3 ดัชนีการรับรู้การทุจริต

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (X_{13}) โดยวัดจากความรู้สึกรู้สึกของนักธุรกิจและผู้สื่อข่าวด้านการเงิน และใช้ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรและสถาบันต่าง ๆ แล้วนำมาจัดทำเป็นดัชนีรวมและจัดอันดับประเทศตามคะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากการสำรวจโดยคะแนนเฉลี่ยมีค่าระหว่าง 0-100 คะแนน

ดัชนีการรับรู้การทุจริตสะท้อนสถานะความโปร่งใสทางการเมืองของประเทศ โดยดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศมีค่าเพิ่มมากขึ้นแสดงถึงการทุจริตที่น้อยลง ความโปร่งใสทางการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน เนื่องจากการคอร์รัปชันของรัฐบาลจะกระทบถึงนโยบายสาธารณะในฐานะที่เป็นผลผลิตของสถาบันทางการเมือง หากมีระดับคอร์รัปชันสูงนักลงทุนมีแนวโน้มที่จะต้องพบกับต้นทุนจากการให้เงินสินบนเพื่อช่วยกระตุ้นให้การทำงานที่ล่าช้าของระบบราชการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว หรือช่วยหลีกเลี่ยงกฎระเบียบที่เข้มงวดเพื่อให้การลงทุนสะดวกมากขึ้น (พันธิภา ศรีวิรัช, 255; วีระวัฒน์ ดาริชาติ, 2561) จึงกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

H₁₃ : ดัชนีการรับรู้การทุจริตมีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เมื่อกำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่

2.3 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ประกอบด้วย 9 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศบรูไน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซีย นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยนำตัวแปรอิสระและตัวแปรตามสร้างแบบจำลอง เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเจริญเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยข้อมูลของตัวแปรบางตัวมีขนาดของข้อมูลค่อนข้างใหญ่เมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น ๆ เพื่อขจัดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากขนาดของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์จะทำการแปลงค่าข้อมูลของตัวแปรโดยใช้ Natural Logarithm เพื่อปรับขนาดของตัวแปรลง นำมาสร้างแบบจำลองได้ดังนี้

$$\ln FDI_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \ln X_{1,i,t} + \beta_2 \ln X_{2,i,t} + \beta_3 X_{3,i,t} + \beta_4 X_{4,i,t} + \beta_5 X_{5,i,t} + \beta_6 X_{6,i,t} + \beta_7 X_{7,i,t} + \beta_8 X_{8,i,t} + \beta_9 X_{9,i,t} + \beta_{10} X_{10,i,t} + \beta_{11} X_{11,i,t} + \beta_{12} X_{12,i,t} + \beta_{13} X_{13,i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

โดยที่

$\ln Y_{i,t}$	คือ	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
$\ln X_{1,i,t}$	คือ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
$\ln X_{2,i,t}$	คือ	จำนวนแรงงาน
$X_{3,i,t}$	คือ	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
$X_{4,i,t}$	คือ	ดัชนีราคาผู้บริโภค
$X_{5,i,t}$	คือ	อัตราดอกเบี้ย
$X_{6,i,t}$	คือ	การเปิดประเทศ
$X_{7,i,t}$	คือ	เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น
$X_{8,i,t}$	คือ	ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง/ การก่อการร้าย

X_9	i,t	คือ	ความมีประสิทธิภาพภาครัฐ
X_{10}	i,t	คือ	คุณภาพการกำกับดูแล
X_{11}	i,t	คือ	การบังคับใช้กฎหมาย
X_{12}	i,t	คือ	การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ
X_{13}	i,t	คือ	ดัชนีการรับรู้การทุจริต
ϵ	i,t	คือ	ตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน
t		คือ	ช่วงเวลาต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2563
i		คือ	ประเทศที่ i โดย $i = 1, \dots, 9$ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศบรูไน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ทำการศึกษาเป็นข้อมูลทฤษฎีแบบข้อมูลพาแนล ประกอบด้วยข้อมูลภาคตัดขวาง และข้อมูลอนุกรม ดังนี้

3.1 ข้อมูลภาคตัดขวาง คือ ประเทศสมาชิกของกลุ่มอาเซียนจำนวน 9 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศบรูไน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย โดยกำหนดให้ i คือจำนวนข้อมูลภาคตัดขวาง ($i = 9$)

3.2 ข้อมูลอนุกรมเวลา ข้อมูลรายปีของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ ตั้งแต่ปี 2545 – 2563 จำนวน 19 ปี โดยกำหนดให้ t คือ ข้อมูลอนุกรมเวลา ($t = 19$)

จำนวนค่าสังเกตของข้อมูลพาแนลมีจำนวนเท่ากับ $i \times t$ จำนวนค่าสังเกตที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เท่ากับ 138 ค่าสังเกต (เนื่องจากเป็นข้อมูล unbalance) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลจากเว็บไซต์ของธนาคารโลก Transparency International และ Asian Development Bank

อภิญา ละอองเอก (2554) กล่าวเกี่ยวกับข้อมูลพาแนล ว่าเป็นชุดข้อมูลที่เกิดจากการสังเกตซ้ำหลายๆ ครั้งจากข้อมูลชุดเดิมตามช่วงระยะเวลาที่เลือกทำการศึกษา จึงเป็นข้อมูลที่ประกอบไปด้วยข้อมูลภาคตัดขวางและข้อมูลอนุกรมเวลา ประมาณการโดยแยกปัจจัยที่กระทบแต่ละประเทศข้ามช่วงเวลา (Panel Data Estimation) ทำให้มีข้อดีดังต่อไปนี้

- สามารถอธิบายข้อมูลเฉพาะหน่วยที่มีความสัมพันธ์กันแบบข้ามช่วงเวลาได้ และแก้ปัญหาที่เกิดจากการขาดข้อมูลในช่วงอันเนื่องมาจากปัญหาการจัดเก็บ หรือแหล่งที่มาของข้อมูล
- ผลของการประมาณการมีประสิทธิภาพมากกว่า เนื่องจากข้อมูลมีทั้งข้อมูลภาคตัดขวางและข้อมูลอนุกรมเวลา มีความละเอียด ความหลากหลายของข้อมูล ความแตกต่างระหว่างค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรมีน้อย และมีค่า degree of freedom สูง
- สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัตของข้อมูลที่เกิดจากการสังเกตซ้ำ ๆ ได้ดี

- วัดได้ง่ายและให้ค่าที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากกว่าการคำนวณโดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง และข้อมูลอนุกรมเวลาเพียงอย่างเดียว

- สามารถใช้วิเคราะห์แบบจำลองที่มีความยุ่งยากซับซ้อนได้ดีกว่า
- สามารถใช้ได้กับค่าสังเกตที่มีจำนวนมาก ๆ ได้

ข้อมูลพาแนลไม่มีข้อจำกัดด้านสมมติฐาน และสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงข้อมูลแต่หน่วยและข้ามช่วงเวลาได้ โดยอยู่ในรูปของตัวแปร ดังนี้

Y_{it} = ค่าของตัวแปรตามสำหรับ Cross Section ที่ i ช่วงเวลาที่ t โดยที่ $i = 1, \dots, n$ และ $t = 1, \dots, T$

X_{it}^j = ค่าของตัวแปรอิสระ ลำดับที่ j ของหน่วยที่ i ช่วงเวลาที่ t โดยที่ $j = 1, \dots, K$ และ K เป็นดัชนีของตัวแปรอิสระ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อหาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลพาแนล โดยมีขั้นตอนในการประมาณค่าทางเศรษฐมิติ ดังนี้

4.1 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect และ Random Effect

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลพาแนลแบบไม่สมดุล การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) จะทำให้เกิดความเอนเอียงได้ จึงจะทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect และ Random Effect โดยที่

4.1.1 แบบจำลอง Fixed Effect เป็นวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยการกำจัดตัวแปรที่เป็นลักษณะเฉพาะของหน่วยผลิตที่ไม่สามารถสังเกตได้ ด้วยการเปลี่ยนรูปสมการโดยเริ่มจากการหาค่าเฉลี่ยของตัวแปรทุกตัวในสมการของแต่ละตัวอย่างตลอดช่วงเวลา

$$\bar{y}_i = \beta_0 + \beta_1 \bar{x}_{it} + \dots + \beta_k \bar{x}_{ik} + a_1 + \bar{u}_i$$

ในกรณีที่ตัวแปร a_i มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ในสมการ (X_{it}) เพราะว่ามีวิธีดังกล่าวได้ละเลยข้อมูลที่ว่าตัวแปรมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงเวลาควรใช้แบบจำลอง Fixed Effect (พันธิภา ศรีวิรัช, 2557)

4.1.2 แบบจำลอง Random Effect เป็นวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยให้ตัวแปร a_i เป็นส่วนหนึ่งของ error term ที่เรียกว่า Composite error term

$$y_{it} - \lambda \bar{y}_i = \beta_0(1 - \lambda) + \beta_1(x_{it1} - \lambda \bar{x}_{i1}) + \dots + \beta_k(x_{itk} - \lambda \bar{x}_{ik}) + (V_{it} - \lambda \bar{V}_i)$$

4.1.3 แนวทางในการเลือกใช้ระหว่างแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect ดังนี้

1) ถ้าจำนวนข้อมูลของอนุกรมเวลา (T) มีขนาดใหญ่ และจำนวนข้อมูลของประเทศ (N) มีขนาดเล็กกว่า และมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยของการประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect ดังนั้นทางเลือกในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ ที่ดีกว่าคือการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธี Fixed Effect

2) เมื่อจำนวนข้อมูลของประเทศมีขนาดใหญ่ และจำนวนข้อมูลของอนุกรมเวลา มีขนาดเล็กกว่า การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect จะให้ค่านัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกัน แบบจำลอง Random Effect ประกอบด้วย $\beta_{1i} = \beta_1 + \varepsilon_i$ โดยที่ ε_i ประกอบด้วยตัวแปรเชิงสุ่มของแต่ละประเทศ และแบบจำลอง Fixed Effect ประกอบด้วย β_{1i} มีค่าคงที่ และไม่ได้เป็นตัวแปรเชิงสุ่ม โดยที่ข้อมูลแต่ละประเทศ และกลุ่มตัวอย่างไม่ได้มาจากการสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ ในกรณีนี้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบจำลอง Fixed Effect จะเหมาะสมกว่า แต่ถ้ากลุ่มตัวอย่างของประเทศเป็นการสุ่มการใช้แบบจำลอง Random Effect จะเหมาะสมกว่าสำหรับการอนุมานค่าสถิติที่ไม่มีข้อจำกัด

3) ถ้าแต่ละส่วนของพจน์คลาดเคลื่อน ε_i และตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว หรือมากกว่า มีความสัมพันธ์กันเอง การประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบจำลอง Random Effect จะเอนเอียง แต่การประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบจำลอง Fixed Effect จะไม่เอนเอียง

4) ถ้าจำนวนข้อมูลของประเทศมีขนาดใหญ่ และจำนวนข้อมูลของอนุกรมเวลา มีขนาดเล็กกว่า และการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยสมมติฐานของแบบจำลอง Random Effect จะมีประสิทธิภาพดีกว่าแบบจำลอง Fixed Effect (ศนิธิ รัตนสุรงค์, 2551)

4.1.4 การทดสอบเพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดระหว่างแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect ด้วยวิธี Huasman's Test

การทดสอบ Huasman's Test เป็นการทดสอบค่า β ที่ได้จากการประมาณค่าด้วยแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect หากค่า β ไม่มีความแตกต่างกัน แสดงถึงตัวแปร a_i ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ (X_{itj}) แบบจำลอง Random Effect มีความเหมาะสม แต่ถ้าค่า β มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปร a_i มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ (X_{itj}) แบบจำลอง Fixed Effect จะมีความเหมาะสม (เนตรฤทัย ไชยวรรณ, 2558)

สมมติฐานหลัก คือ H_0 : แบบจำลอง Random Effects

สมมติฐานรอง คือ H_1 : แบบจำลอง Fixed Effects

โดยที่หากค่า $\text{Prob} > \chi^2$ มากกว่า 0.05 แสดงว่าไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก หรือ แบบจำลอง Random Effect เป็นแบบจำลองที่เหมาะสม

หากค่า $\text{Prob} > \chi^2$ น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐาน แบบจำลอง Random Effect เป็นแบบจำลองที่ไม่เหมาะสม หรือแบบจำลอง Fixed Effect เป็นแบบจำลองที่เหมาะสม

4.2 การทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น (Multicollinearity) ที่เกิดจากตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ($i \neq j$) มีความสัมพันธ์เชิงเส้น หรือมีความสัมพันธ์เชิงเส้นสูงเกินไป เป็นปัญหาในกรณีที่ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงไม่สัมพันธ์กับ สมมติฐานว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องเป็นอิสระต่อกัน ถ้าตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ จะไม่สามารถประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยได้ จึงต้องมีการตรวจสอบ ปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น ก่อนการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ โดยทดสอบด้วยวิธี Variance inflation factor (VIF) โดยค่าไม่ควรเกิน 10 (Gujarati and Porter, 2009) หากเกิด ปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น จะทำการแก้ไขโดยตัดตัวแปรอิสระ ที่มีค่า VIF มากกว่า 10 แต่จะไม่ตัดตัวแปรที่สนใจหรือสำคัญต่อแบบจำลองในการศึกษานี้

$$VIF_j = \frac{1}{1 - R_j^2}$$

4.3 การทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน (Autocorrelation) ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นเมื่อมีความสัมพันธ์ระหว่าง ε_i ใด ๆ กับ ε_j ใด ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อสมมติพื้นฐานที่กำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนในแบบจำลองถดถอยตัวใด ๆ จะต้องไม่มีความสัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อนตัวอื่น ๆ ดังนั้น ในกรณีที่ค่าความคลาดเคลื่อนใด ๆ มีความสัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อนอื่น ๆ (บัณฑิต ชัยวิชญชาติ, 2551) มีสมการดังนี้

$$[Cov(\varepsilon_i, \varepsilon_j) \neq 0 ; i \neq j]$$

4.4 การทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวน (σ^2) ไม่คงที่ (Heteroskedasticity) จากข้อสมมติพื้นฐานที่กำหนดให้ค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน มีค่าคงที่เท่ากับ σ^2 ในทุกตัวอย่าง ภายใต้สมมติข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้ตัวประมาณ การที่ได้รับจากวิธีกำลังสองน้อยที่สุดมีคุณสมบัติของตัวประมาณการเชิงเส้นตรงที่ไม่เอนเอียงที่ดีที่สุด (BLUE) (บัณฑิต ชัยวิชญชาติ, 2551) มีสมการดังนี้

$$[Var(\varepsilon_i | X_i) \neq \sigma^2]$$

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน กรณีศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริต” ทำการวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มประเทศอาเซียน จำนวน 9 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูลของเว็บไซต์ธนาคารโลก Transparency International และ Asian Development Bank เป็นรายปี ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2563 ในรูปแบบข้อมูลพาแนล นำมาวิเคราะห์การถดถอยแบบพาแนลเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การทดสอบเพื่อเลือกแบบจำลอง

ขั้นตอนที่ 1 ทำการประมาณค่าวิเคราะห์แบบจำลองสมการด้วยวิธี Fixed Effect และ Random Effect เพื่อนำไปทดสอบในการเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมด้วยวิธี Hausman Test

ตารางที่ 4.1 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect และ Random Effect เพื่อนำไปทดสอบในการเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมด้วยวิธี Hausman Test

ตัวแปร	Fixed Effect		Random Effect	
	Coef. (t)	Std.Err.	Coef. (t)	Std.Err.
C	-22.3456 (-1.61)	13.8769	-3.4694 (-1.24)	2.8024
LnX ₁	1.2787 (2.38)**	0.5370	0.7015 (3.39)***	0.2072
lnX ₂	0.6430 (2.02)**	0.3176	0.3682 (1.92)*	0.1917
X ₃	-0.0001 (-0.44)	0.0001	-0.0000 (-1.10)	0.0000
X ₄	-0.0034 (-0.20)	0.0170	0.0124 (2.96)**	0.0042
X ₅	-0.0803 (-4.24)***	0.0189	-0.04781 (-3.28)**	0.0146
X ₆	0.0048 (1.61)	0.0030	0.0040 (2.19)**	0.0018
X ₇	0.1260 (0.35)	0.3613	-0.3587 (-1.79)*	0.2003
X ₈	0.2500 (1.24)	0.2021	0.5414 (2.93)**	0.1847
X ₉	-0.0500 (-0.09)	0.5708	-1.2178 (-2.81)**	0.4331
X ₁₀	1.0637 (1.85)	0.5763	0.9898 (1.71)	0.5763

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	Fixed Effect		Random Effect	
	Coef. (t)	Std.Err.	Coef. (t)	Std.Err.
X ₁₁	-0.2782 (-0.46)	0.5985	-0.6013 (-1.07)	0.564
X ₁₂	0.9303 (1.40)	0.6659	0.8385 (1.47)	0.5690
X ₁₃	0.1731 (0.76)	0.2279	-0.0785 (0.35)	0.2248
R ²	0.6824		0.6223	
Adjust R ²	0.6162			
F-Stat	15.87 (0.0000)			
Wald Chi Square	485.62 (0.0000)			

หมายเหตุ : ค่าในตาราง คือ ค่า coefficient ค่าในวงเล็บ คือ ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญของตัวแปร ได้แก่ ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01
ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบเพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมด้วยวิธี Hausman Test เพื่อเลือกระหว่างแบบจำลอง Fixed Effect หรือแบบจำลอง Random Effect โดยที่

หากค่า Prob>chi² มากกว่า 0.05 แสดงว่าไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก หรือแบบจำลอง Random Effect เป็นแบบจำลองที่เหมาะสม

หากค่า Prob>chi² น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐาน แบบจำลอง Random Effect เป็นแบบจำลองที่ไม่เหมาะสม หรือแบบจำลอง Fixed Effect เป็นแบบจำลองที่เหมาะสม

ตารางที่ 4.2 ผลการทดสอบเพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมด้วยวิธี Hausman Test

Chi ²	Chi ² d.f.	Prob>chi ²
31.48	12	0.0017

จากตารางที่ 4.2 การทดสอบเพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมด้วยวิธี Hausman Test พบว่าค่า P-value ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าแบบจำลอง Random Effect เป็นแบบจำลองที่ไม่เหมาะสม หรือแบบจำลอง Fixed Effect เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด

ตอนที่ 2 การประมาณค่าแบบจำลอง

จากการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองพบว่าแบบจำลอง Fixed Effect เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด จึงทำการประมาณค่าของพารามิเตอร์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect ปรากฏพบการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect

ตัวแปร	Coef.	Std.Err.	t	P> t
C	-22.3456	13.8769	-1.61	0.111
lnX ₁	1.2787 **	0.5370	2.38	0.019
lnX ₂	0.6430 **	0.3176	2.02	0.046
X ₃	-0.0001	0.0001	-0.44	0.661
X ₄	-0.0034	0.0170	-0.20	0.840
X ₅	-0.0803 ***	0.0189	-4.24	0.000
X ₆	0.0048	0.0030	1.61	0.112
X ₇	0.1260	0.3613	0.35	0.728
X ₈	0.2500	0.2021	1.24	0.219
X ₉	-0.0500	0.5708	-0.09	0.930
X ₁₀	1.0637	0.5763	1.85	0.068
X ₁₁	-0.2782	0.5985	-0.46	0.643
X ₁₂	0.9303	0.6659	1.40	0.166
X ₁₃	0.1731	0.2279	0.76	0.450
R ²			0.6824	
Adjust R ²			0.6162	
F-Stat			15.87	
Prob>F			0.0000	
observation			138	

หมายเหตุ : ระดับนัยสำคัญของตัวแปร ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.3 แสดงการประมาณการพารามิเตอร์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect ผลการประมาณค่าวิเคราะห์แบบจำลอง Fixed Effect พบตัวแปรอิสระ จำนวน 3 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางตรงกันข้าม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น และจำนวนแรงงาน มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.5

ตอนที่ 3 การทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น

การทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น หากตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันจะส่งผลให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคลาดเคลื่อน ก่อนการประมาณค่าแบบจำลอง จึงทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น ด้วยวิธี Variance Inflation Factor (VIF) โดยค่าไม่ควรเกิน 10

ผู้ศึกษาทำการทดสอบตัวแปรอิสระทั้งหมดเพื่อหาค่า VIF หากพบตัวแปรอิสระที่มีค่า VIF เกิน 10 ผู้ศึกษาจะทำการตัดตัวแปรอิสระที่มีค่า VIF เกิน 10 ออกทีละตัวโดยตัดตัวแปรอิสระที่มีค่า VIF มากที่สุดออกก่อนแล้วทดสอบเพื่อหาค่า VIF ของตัวแปรอิสระที่เหลืออีกครั้ง หากพบตัวแปรอิสระตัวใดมีค่า VIF เกิน 10 อีกก็ทำการตัดตัวแปรออกด้วยวิธีการที่กล่าวข้างต้นจนเหลือเฉพาะตัวแปรอิสระที่มีค่า VIF ไม่เกิน 10 จำนวน 7 ตัวแปร ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ผลการทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น

ตัวแปร	VIF
$\ln X_1$	4.62
X_7	3.20
X_8	2.90
X_6	2.39
X_3	2.03
X_4	1.79
X_5	1.23

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4.4 ผลการทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้นด้วยวิธี Variance inflation factor (VIF) ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีค่า VIF ไม่เกิน 10 จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศ($\ln X_1$) เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น(X_7) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงหรือการก่อการร้าย(X_8) การเปิดประเทศ(X_6) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ(X_3) ดัชนีราคาผู้บริโภค(X_4) และอัตราดอกเบี้ย(X_5) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ตอนที่ 4 การทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่

การทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ ด้วยวิธี Modified Wald test for groupwise heteroskedasticity โดยที่

หากค่า $\text{Prob} > \chi^2$ น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าแบบจำลองเกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวน

หากค่า $\text{Prob} > \chi^2$ มากกว่า 0.05 แสดงว่าแบบจำลองไม่เกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวน

$$H_0: \sigma(i)^2 = \sigma^2 \text{ for all } i$$

$$\chi^2 (8) = 403.68$$

$$\text{Prob} > \chi^2 = 0.0000$$

พบว่า ค่า $\text{Prob} > \chi^2 = 0.000$ ต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าแบบจำลองเกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่

ตอนที่ 5 การทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน

การทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กันที่เกิดจาก ตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันระหว่างคาบเวลาหรือตัวคลาดเคลื่อนมีค่าไม่เท่ากับ 0 ด้วยวิธี Wooldridge test for autocorrelation in panel data โดยที่

หากค่า $\text{Prob} > F$ น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าแบบจำลองเกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน

หากค่า $\text{Prob} > F$ มากกว่า 0.05 แสดงว่าแบบจำลองไม่เกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน

$$H_0: \text{no first-order autocorrelation}$$

$$F (1,7) = 5.383$$

$$\text{Prob} > F = 0.0534$$

พบว่า $\text{Prob} > F = 0.0534$ มากกว่า 0.05 แสดงว่าแบบจำลองเกิดไม่เกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน

ตอนที่ 6 การแก้ปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่

จากการทดสอบการทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ และการทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน พบว่า แบบจำลอง Fixed Effect เกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ แต่ไม่เกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงทำการแก้ไขปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ด้วยการการประมาณค่าสมการใหม่ด้วยวิธี Driscoll and Kraay estimator ได้ผลการวิเคราะห์แบบจำลองแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect หลังจากแก้ไขปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่

ตัวแปร	Coef. (t)	Robust Std.Err.	t	P> t
C	-15.0137 **	4.2718	-3.51	0.010
lnX ₁	1.4354 ***	0.1764	8.14	0.000
X ₃	-0.0002 **	0.0001	-2.38	0.049
X ₄	0.0086	0.0077	1.12	0.300
X ₅	-0.0172	0.0203	-0.85	0.425
X ₆	0.0075	0.0036	2.07	0.077
X ₇	0.8076 **	0.2487	3.25	0.014
X ₈	0.3372	0.2144	1.57	0.16
R ²			0.6146	
Adjust R ²			0.5938	
F-Stat			2064.58	
Prob.			0.0000	
observation			138	

หมายเหตุ : ระดับนัยสำคัญของตัวแปร ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์แบบจำลองด้วยวิธี Fixed Effect หลังจากแก้ไขปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่แล้ว พบตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (lnX₁) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 อัตราแลกเปลี่ยน(X₃) และเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น(X₇) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า Adjust R² ของแบบจำลองมีค่าเท่ากับ 0.5938 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

$$\ln Y = -15.0137^{**} + 1.4354 \ln X_1^{***} - 0.0002 X_3^{**} + 0.0086 X_4 - 0.0172 X_5 + 0.0075 X_6 + 0.8076 X_7^{**} + 0.3372 X_8$$

(1) ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ($\ln X_1$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.4354 หมายความว่า ถ้าผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4354

(2) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (X_3) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0002 หมายความว่า ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนลดลงร้อยละ 0.0002

(3) ดัชนีราคาผู้บริโภค (X_4) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ดัชนีราคาผู้บริโภคสะท้อนถึงอัตราเงินเฟ้อของประเทศ กลุ่มประเทศอาเซียนมีแนวโน้มของดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้นตามการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ แต่ไม่ได้สูงเมื่อเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีกรอบเป้าหมายเงินเฟ้อเพื่อรักษาระดับอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและไม่ผันผวน ในช่วงที่อัตราเงินเฟ้อสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดก็สามารถดำเนินแก้ไขให้กลับเข้าสู่ช่วงอัตราเงินเฟ้อที่กำหนดไว้ได้ ดัชนีราคาผู้บริโภคจึงค่อนข้างไม่ผันผวน ทั้งนี้ ดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการโดยเฉลี่ยที่ผู้บริโภคจ่ายไปในกลุ่มสินค้าและบริการที่กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายส่วนใหญ่ซื้อ มาบริโภคเป็นประจำ ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนส่วนมากเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ อุตสาหกรรมยานยนต์ มิใช่ อุตสาหกรรมที่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ ดัชนีราคาผู้บริโภคจึงอาจไม่ใช่ปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

(4) อัตราดอกเบี้ย (X_5) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่นำมาใช้ในการศึกษานี้เป็นส่วนของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ การเข้ามาลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของบริษัทข้ามชาติ อาจนำเงินทุนจากประเทศของตนเองมาลงทุน จึงทำให้ในการศึกษานี้อัตราดอกเบี้ยไม่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

(5) การเปิดประเทศ (X_6) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เนื่องจากระดับการเปิดประเทศในแต่ละประเทศของอาเซียนมีความแตกต่างกัน เช่น สิงคโปร์มีระดับการเปิดประเทศระดับสูง ส่วนอินโดนีเซียมีระดับการเปิดประเทศต่ำแตกต่างกับสิงคโปร์เป็นอย่างมาก จึงอาจทำให้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์คลาดเคลื่อนได้

(6) เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (X_7) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8076 หมายความว่า ถ้าเสรีภาพของประชาชนในการ

แสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนลดลงร้อยละ 0.8076

(7) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงหรือการก่อการร้ายของประเทศ (X_8) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ถึงแม้ระบบการปกครองของประเทศในกลุ่มอาเซียนจะแตกต่างกัน แต่แต่ละประเทศก็สามารถบริหารจัดการภายในประเทศได้ดี ทำให้สภาพทางการเมืองโดยทั่วไปของกลุ่มประเทศอาเซียนค่อนข้างมีเสถียรภาพ หากมีเหตุการณ์รุนแรงก็สามารถบริหารจัดการได้ดีทำให้ไม่ค่อยกระทบต่อบรรยากาศการลงทุน นักลงทุนจึงอาจจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้มากนัก

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการศึกษาและอภิปรายผล

การศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน กรณีศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริต” เป็นการศึกษาผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ผู้ศึกษาต้องการผลกระทบของปัจจัยที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม จำนวน 13 ปัจจัย ได้แก่ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ จำนวนแรงงาน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ย การเปิดประเทศ เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงหรือการก่อการร้าย ความมีประสิทธิผลภาครัฐ คุณภาพการกำกับดูแล การบังคับใช้กฎหมาย การควบคุมการทุจริตและประพฤติมิชอบ และดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยทำการศึกษาข้อมูลรายปี ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2563 จำนวน 19 ปี ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริต ต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยจากหลายหน่วยสำรวจที่แต่ละหน่วยสำรวจมีข้อมูลเรียงตามเวลา หรือข้อมูลพาแนล ผู้ศึกษาประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect แล้วทดสอบด้วยวิธี Hausman Test เพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสม พบว่า แบบจำลอง Fixed Effect มีความเหมาะสมที่สุดในการอธิบายปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน จากนั้นทำการทดสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้น ด้วยวิธี Variance Inflation Factor พบตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสัมพันธ์กันเองอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จำนวน จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงหรือการก่อการร้าย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การเปิดประเทศ ดัชนีราคาผู้บริโภค และอัตราดอกเบี้ย จากนั้น ทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวน ด้วยวิธี Modified Wald test for groupwise heteroskedasticity และทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน ด้วยวิธี Wooldridge test for autocorrelation in panel data พบว่า แบบจำลอง Fixed Effect ไม่มีปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน แต่เกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ ผู้วิจัยจึงทำการแก้ไขปัญหาด้วยวิธี Driscoll and Kraay estimator และสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ผลการศึกษา

ตัวแปร	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
Constant		-15.0137 **
ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค		
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	+	1.4354 ***
อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	+	-0.0002 **
ดัชนีราคาผู้บริโภค	+	0.0086
อัตราดอกเบี้ย	+	-0.0172
การเปิดประเทศ	+	0.0075
ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ		
เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น	+	0.8076 **
ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจาก ความรุนแรง หรือการก่อการร้ายของประเทศ	+	0.3372
R ²		0.6146
Adjust R ²		0.5938
F-Stat		2064.58
Prob.		0.0000
observation		138

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.1 การศึกษาปัจจัยส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน กรณีศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของภาครัฐ และดัชนีการรับรู้การทุจริต พบว่ามีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนจำนวน 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่ หากมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4354 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 หรือ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หากคำนวณด้านรายจ่าย ประกอบด้วย การอุปโภคและบริโภคของภาคเอกชน การลงทุนของเอกชนภายในประเทศ การใช้จ่ายของรัฐบาลในการซื้อสินค้าและบริการ และการส่งออกสุทธิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ จึงสะท้อนถึงขนาดของตลาด กำลังซื้อของประชากร และแนวโน้มการเติบโตของตลาด ซึ่งการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม และขนาดตลาดที่เติบโตอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

หากพิจารณาในบริบทของกลุ่มประเทศอาเซียนในช่วงปีที่ศึกษา พบว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่เปลี่ยนจากการพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลักไปสู่การพึ่งพาภาคบริการและอุตสาหกรรมการผลิตมากขึ้น ทั้งประชากรมีจำนวนโดยประมาณกว่า 600 ล้านคน มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.06 ต่อปี จำนวนประชากรรวมเป็นอันดับ 3 ของโลก ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนช่วงปีที่ศึกษามีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปี ขนาดเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นอันดับ 5 แสดงถึงศักยภาพของตลาดที่สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการแสวงหาตลาดใหม่ของนักลงทุน สอดคล้องกับผลการศึกษาของอภิญา ละอองเอก (2554) และพันธิภา ศรีวิรัช (2557) พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นเครื่องชี้วัดสถานะทางเศรษฐกิจและบรรยากาศการลงทุน การเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศแสดงถึงอุปสงค์และขนาดของตลาดเพิ่มขึ้น อำนาจการซื้อสูงขึ้น ส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นตามเหตุผลทางทฤษฎีว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการสินค้าและบริการสูงขึ้น และถึงแม้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก แต่ยังมีบางส่วนที่มาลงทุนเพื่อขายในประเทศ เช่นเดียวกับกนกนิษฐา ไทยศิริ (2556) และ Yuan (2016) พบว่าการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม และขนาดตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เป็นปัจจัยที่นักลงทุนพิจารณาในการเข้ามาลงทุน เพื่อแสวงหาตลาดใหม่และตอบสนองต่ออุปสงค์ของประเทศนั้น ๆ หรือทำการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นเพื่อขยายการผลิตจนเกิดการประหยัดต่อขนาด

2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางตรงกันข้าม หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่ หากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน ลดลงร้อยละ 0.0002 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

แม้ว่าตามทฤษฎีแล้วหากค่าเงินอ่อนค่าจะดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากขึ้น แต่ในช่วงที่ทำการศึกษาอัตราแลกเปลี่ยนในกลุ่มประเทศอาเซียนค่อนข้างมีเสถียรภาพ และผลการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนมีค่าค่อนข้างต่ำ แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไม่ค่อยส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทั้งนี้ ผลการศึกษาของ อรรถพล มาพวง (2551) พบว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นการลงทุนในระยะยาว ผลตอบแทนจากการลงทุนอาจจะลดลง ถ้านำไปแลกกลับไปเป็นเงินตราสกุลหลักต่างประเทศ หรือเทียบกับค่าเงินของประเทศเจ้าของทุน เมื่อส่งผลกำไรกลับประเทศแม้ทำให้ได้ผลตอบแทนที่ลดลง ผู้วิจัยเห็นว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ เนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนส่วนมากเป็นการลงทุนเพื่อเป็นฐานการผลิตในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ (Hard Disk Drives) อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ซึ่งเป็นการลงทุนในระยะยาว นักลงทุนอาจ

ไม่ได้พิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนเฉพาะขาเข้ามาลงทุนเพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาถึงผลตอบแทนเมื่อตอนส่งกลับไปยังประเทศของตนด้วย

3. เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ตัวแปรอื่น ๆ คงที่ หากเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นของประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8067 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐาน

ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มประเทศอาเซียนแม้แต่ละประเทศมีรูปแบบการปกครองที่ต่างกัน แต่ให้ความสำคัญต่อกระแสประชาธิปไตยของโลก แสดงถึงการตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในประเทศ ปัจจุบันกลุ่มประเทศอาเซียนอยู่ในแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พ.ศ. 2559-2568 ที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางให้ประชาชนมีสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐาน และความยุติธรรมในสังคม ทำให้ประชาชนมีเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นสะท้อนถึงธรรมาภิบาลและความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ เพราะรัฐบาลที่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนนั้นเป็นโอกาสในการนำไปปรับปรุงประเทศ ซึ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการลงทุนของนักลงทุน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Aloui (2019) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดธรรมาภิบาลในกลุ่มประเทศเอเชีย 7 ประเทศ และผลการศึกษาของ Zeshan and Talat (2014) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงในประเทศปากีสถาน ต่างพบว่าเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นมีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น สามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ เนื่องจากประเทศที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการแสดงความคิดเห็นแสดงถึงระบอบประชาธิปไตยที่ดี มีธรรมาภิบาลของภาครัฐ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กลุ่มประเทศอาเซียนแบ่งตามการจัดอันดับรายได้ของธนาคารโลกได้ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประเทศรายได้สูง ได้แก่ สิงคโปร์ และบรูไน กลุ่มประเทศรายได้ปานกลางระดับบน ได้แก่ ไทย และมาเลเซีย กลุ่มประเทศรายได้ปานกลางระดับล่าง ได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม (World bank, 2021) ในแต่ละประเทศมีระดับการพัฒนาของประเทศแตกต่างกัน กลุ่มอาเซียนควรมีการช่วยเหลือกันในประเทศสมาชิกให้เกิดการพัฒนาของเศรษฐกิจไปพร้อมกัน

กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสิงคโปร์ อาจจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในการศึกษาความสำเร็จในการวางแผนนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศตนเพื่อนำไปปรับใช้ให้เข้ากับในบริบทของประเทศของตนในการกระตุ้นให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นในระดับที่เหมาะสมและต่อเนื่องดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ส่วนของอัตราแลกเปลี่ยนกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วควรรักษาเสถียรภาพของ

อัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ และส่วนของเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ควรจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น ภาครัฐเปิดรับฟังความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนในการพัฒนาสวัสดิการสังคมที่ดี เป็นต้น

กลุ่มประเทศระดับปานกลางควรใช้มาตรการต่าง ๆ ในการกระตุ้นให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นในระดับที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ภาครัฐควรมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มกำลังซื้อของประชาชนและภาคเอกชน เพื่อเพิ่มขนาดและสร้างการเติบโตของตลาดให้ใหญ่ขึ้นดึงดูดนักลงทุนในการเข้ามาลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดใหม่ ๆ ในส่วนของอัตราแลกเปลี่ยนควรรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนไม่ให้อ่อนค่าจนเกินไป ควรใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวลอยตัวภายใต้การจัดการเพื่อให้ค่าเงินมีระดับที่เหมาะสม และส่วนของเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ควรถือแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พ.ศ. 2559-2568 ที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางให้ประชาชน ภาครัฐควรเปิดกว้างให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปปรับปรุงประเทศ สร้างบรรยากาศที่ดีในประเทศและบรรยากาศที่ดีในการลงทุน

กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เช่น กลุ่มประเทศ CLMV ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม มีอัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีกำลังแรงงานจำนวนมาก ค่าจ้างแรงงานต่ำ และทรัพยากรทางธรรมชาติจำนวนมาก ทำให้สามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ แต่จะมีความเสี่ยงสูงจากภาวะเงินเฟ้อและความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน จึงควรรักษาจัดการอัตราแลกเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยทั้งในประเทศนอกประเทศและรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนไม่ให้ผันผวนมากนัก ส่วนของเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ประเทศกำลังพัฒนาเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นอยู่ระดับต่ำเบื้องต้นอาจจะเน้นให้ความรู้เรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนควบคู่กับพัฒนาการศึกษาและศักยภาพของแรงงาน พร้อมกันนั้นภาครัฐควรเรียนรู้แนวทางการให้เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นจากประเทศที่ประสบความสำเร็จแล้วนำมาปรับให้เข้ากับบริบทประเทศตน

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้นำข้อมูลของประเทศเมียนมาร์ เนื่องจากข้อจำกัดทางข้อมูล การศึกษาครั้งต่อไปควรนำข้อมูลของประเทศเมียนมาร์เข้ามาศึกษาด้วยจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น และสามารถอธิบายถึงขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น

3.2 การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2545-2563 จำนวน 19 ปี และมีลักษณะเป็นข้อมูล unbalance เนื่องจากข้อจำกัดทางข้อมูล อาจทำให้ผลการศึกษาที่ได้อาจจะยังไม่ชัดเจน เนื่องจากจำนวนปีที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนน้อยเกินไป ซึ่งวิธีการประมาณค่าข้อมูลพาแนลควรมีข้อมูลภาคตัดขวางและอนุกรมเวลาจำนวนมาก การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในช่วงระยะเวลาที่ยาวขึ้น

3.3 การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบจำลอง Fixed Effect อาจจะไม่ใช่แบบจำลองที่เหมาะสมนัก เนื่องจากสมมติฐานของแบบจำลอง Fixed Effect ผลการประมาณการค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีเพียงค่าเดียวเป็นค่าเฉลี่ย อาจจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้ไม่สามารถอธิบายถึงขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ใกล้เคียงความเป็นจริงเท่าที่ควร การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในเทคนิคอื่น ๆ ที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากกว่า เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการถดถอยแบบควอนไทล์ที่สามารถแสดงผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ได้หลายค่าตามระดับของควอนไทล์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ไทยศิริ. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กรมอาเซียน. (2565, 7 กุมภาพันธ์). อนาคตเศรษฐกิจที่สดใสของอาเซียน โดย คณะผู้แทนถาวรไทยประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา. สืบค้นจาก <https://asean.mfa.go.th/>
- กาญจน์ กังวานพรศิริ และวสุ สุวรรณวิหค. (2553). ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยและโครงสร้างอัตราดอกเบี้ย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินและการจัดการทางการเงิน* (หน่วยที่ 7, น. 41-44). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จักรกฤษณ์ดวงพัศตรา. (ม.ป.ป.). หน่วยที่ 5 ประเทศไทยกับการลงทุนระหว่างประเทศ, น.5-7-5-8. สืบค้นจาก <https://www.stou.ac.th/schoolsweb/sec/UploadedFile/60341-5.pdf>
- ฉันทชนก เจนณรงค์. (2559, 31 พฤษภาคม). การคอร์รัปชันกับผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของบรรษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย. *The 4th International Conference on Magsaysay Awardees: Good Governance and Transformative Leadership in Asia*, น. 523-526. สืบค้นจาก <http://www.copag.msu.ac.th/conference4/files/PDF/13.8.Chanchanoke%20Chennarong%20518-545.pdf>
- ณัฐพรพรรณ อดตมา. (2559). ปัจจัยเชิงสถาบันกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย. *Obels Working Paper สำนักงานเศรษฐกิจชายแดนและโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*, 2016 No.14
- ณดา จันทร์สม.(2555). ระบบอัตราแลกเปลี่ยนและตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ* (หน่วยที่ 8, น. 27-28). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธนพร ตั้งตระกูล. (2557). ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยใช้วิธีการถดถอยแบบพหุคูณ. (การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565, 1 พฤษภาคม). เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิจำแนกตามประเภทธุรกิจ. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/DownloadFile.aspx?file=EC_XT_059_TH.PDF
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565, 1 พฤษภาคม). สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN). สืบค้นจาก

<https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/InternationalCooperation/Pages/ASEAN.aspx#a2>

- นันท์ สุวจีจาร์ณ. (2551). *การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน* (สารนิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- เนตรฤทัย ไชยวรรณ. (2558). *ผลกระทบจากการลงนามความตกลงด้านการลงทุนต่อการลงทุนภายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน* (การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ
- นิภาพร โชติพิภพขวัน. (2554). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราแลกเปลี่ยน ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ค่าเงินบาทต่อยุโร และค่าเงินบาทต่อหยวน* (การศึกษาค้นคว้าอิสระบริการธุรกิจ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ
- บัณฑิต ชัยวิญญาติ. (2551). เศรษฐมิตี 1. (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พอพันธ์ อูยานนท์. (2553). แนวคิดและตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาค. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง* (หน่วยที่ 8, น. 8-55). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรเพ็ญ สดศรีชัย. (2553). ธนาคารกลางและนโยบายการเงิน. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ การเงินและการจัดการทางการเงิน* (หน่วยที่ 4, น. 30-31). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มธุตถณ เวสารัตน์ และ ดร.สมชนก ภาสกรจรัส. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของบริษัทไทย ในการลงทุนทางตรงในประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 33 (128). สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CBSReview/article/view/3876/3361>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง. (2559, พฤษภาคม). *สถานการณ์การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน*. สืบค้นจาก <http://www.fpri.or.th/wp/?p=1481#.YwHwAHZByUk>
- วรารณ เปาหลิมหลี่. (2553). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศในเอเชียแปซิฟิกโดยใช้ข้อมูลแบบพาแนล (การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- ศนิธิ รัตนสุรงค์. (2551). *ผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน* (วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น. (2555). ธรรมชาติของภาครัฐ: นัยจาก Worldwide Governance Indicators. *วารสารร่วมพฤษ มหวิทยาลัยเอกริก*, 30(1), 49-64.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2559). *โครงการศึกษาวิจัย “กรอบแนวคิดและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดด้านหลักนิติธรรม/นิติรัฐ (Rule of Law Index/Indicators) ในประเทศไทย”*. สืบค้นจาก https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2016/11/Rule_of_Law_Index_resize.pdf

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2565, 1 พฤษภาคม). การทุจริตคอร์รัปชัน (Anti-corruption). สืบค้นจาก <https://www.sec.or.th/cgthailand/TH/Pages/corruption.aspx>
- สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ. (2565, 1 พฤษภาคม). เกี่ยวกับอาเซียนภูมิหลังและความเป็นมา. สืบค้นจาก <https://asean2019.go.th/th/abouts/history-asean/>
- สำนักงานประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ. (2561, สิงหาคม). สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN). สืบค้นจาก https://icb.mol.go.th/asean_workgroup/สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2565, 26 มกราคม). บทวิเคราะห์คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) 2021 ประเทศไทย. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20220510131053.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2565, 26 มกราคม). ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก. สืบค้นจาก <https://www.pacc.go.th/2020.html>
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ. (2563, 31 สิงหาคม). ปัจจัยที่ทำให้สิงคโปร์เป็นประเทศนำลงทุน. สืบค้นจาก https://www.ditp.go.th/ditp_web61/article_sub_view.php?filename=contents_attach/644316/644316.pdf&title=644316&cate=1052&d=0
- อรรถพล มาพวง. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับตัวแปรทางเศรษฐกิจในประเทศจีน เวียดนาม และไทย. (วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- อภิญา วนเศรษฐ. (2555). การลงทุนของธุรกิจระหว่างประเทศ. ในประมวลสาระชุตวิชา เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ (หน่วยที่ 12. น.5-22). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์.
- อภิญา ละอองเอก. (2554). ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน (วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Aloui, Z. (2019). *Governance and foreign direct investment: Comparative study between Arab Maghreb countries and ASEAN*. MPRA Working Paper No. 95835. Retrieved from https://mpra.ub.uni-muenchen.de/95835/1/MPRA_paper_95835.
- ASEAN Secretariat. (2021, September). ASEAN Investment Report 2020–2021 Investing in Industry 4.0 Retrieved from <http://investasean.asean.org/files/upload/ASEAN%20Investment%20Report%202020-2021.pdf>

- ASEAN Secretariat. (2021, 28 December). *ASEAN Key Figures 2021*, n. [33-51]. Retrieved from <https://asean.org/wp-content/uploads/2021/12/ASEAN-KEY-FIGURES-Chapter-1-4-Rev-28-Dec-2021.pdf>
- ASEAN Statistics Division (ASEANstats). (2021, 15 October). *ASEAN Statistical Leaflet 2021*. Retrieved from https://www.aseanstats.org/wp-content/uploads/2021/10/ASEANStats_Leaflet_2021_15Oct.pdf
- Carrasco, B. (2019, 9 July). *What is Governance?*. Retrieved from <https://blogs.adb.org/blog/what-governance>
- Castro, C. (2013). Does corruption inhibit foreign Direct investment. *Politica Revista de Ciencia Politica* Vol.51 (pp. 61-83).
- Gangi, Y. A., & Abdulrazak, R. S. (2012). The impact of governance on FDI flows to African countries. Ahmed bin Mohammad Military College, Doha, Qatar. *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, Vol. 8 Iss: 2 pp
- Hand Social Enterprise Co.,Ltd. (2021, 20 May). Worldwide Governance Indicators (WGI) – Control Corruption. Retrieved from <https://www.hand.co.th/2021/05/20/wgi/>
- Kaufmann, D., Kraay, A., & Mastruzzi, M. (2010), September. The Worldwide Governance Indicators. Policy Research Working Paper 5430, P. 4. Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/3913/WPS5430.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- McCawley, P. (2005). *Governance in Indonesia: Some Comments*. Tokyo : Asian Development Bank Institute, Discussion Paper No. 38
- Niarachma, R., Effendi, N. & Ervani, E. (2021). The Effect of Governance on FDI Inflows in ASEAN. *OPTIMUM: Jurnal Ekonomi dan Pembangunan* VOL 11, No. 1, 44-58. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.12928/optimum.v10i2.15012>
- OECD, (1996), *BENCHMARK DEFINITION OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT* Third Edition, p.7-8. Retrieved from <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/2090148.pdf>
- PHI MINH HONG. (2021, 17 SEP). Increasing ASEAN's Attractiveness for Global Investors. Retrieved from <https://fulcrum.sg/increasing-aseans-attractiveness-for-global-investors/>
- Quazi R. M. (2014). *Corruption and Foreign Direct Investment in East Asia and South Asia: An Econometric Study*. (summer research grant). The College of Business at Prairie View A&M University, Texas, USA.

- Quazi R. M., Vemuri, V., & Soliman, M. (2014). Impact of Corruption on Foreign Direct Investment in Africa. The College of Business, Prairie View A&M University, Texas, USA.
- Seth, B. (2018). Governance Institutions and FDI: An empirical study of top 30 FDI recipient countries. *International Journal of Humanities & Applied Social Sciences (IJHASS)* VOL:2, ISSUE:1. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3109766
- UNCTAD. (2007). DEFINITION AND SOURCES. *World Investment Report 2007: Transnational Corporations, Extractive Industries and Development*, p.245. Retrieved from https://unctad.org/system/files/official-document/wir2007_p4_en.pdf
- UNCTAD. (2021). *WORLD INVESTMENT REPORT 2021*, Retrieved from <https://worldinvestmentreport.unctad.org/world-investment-report-2021/ch1-global-trends-and-prospects/>
- UNCTAD. (2021, 28 June). Twenty-fifth UNCTAD-OECD Report on G20 Investment Measures. Retrieved from <https://unctad.org/news/twenty-fifth-unctad-oecd-report-g20-investment-measures>
- UNCTAD. (2019). *UNCTAD Handbook of Statistics 2019 - Economic trends*. Retrieved from https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat44_FS09_en.pdf
- World Economic Forum. (2020, 2 June). Foreign direct investments could contract by 40% this year, hitting developing countries hardest. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2020/06/coronavirus-covid19-economics-fdi-investment-united-nations>
- World Bank. (2022). *DataBank Metadata Glossary*, Retrieved from <https://databank.worldbank.org/metadataglossary/world-development-indicators/series/BX.KLT.DINV.CD.WD>
- World Bank. (2022,28 June). *Worldwide Governance Indicators*, Retrieved from <https://datacatalog.worldbank.org/search/dataset/0038026/Worldwide-Governance-Indicators>
- World Bank. (2021, July). *World Bank Country and Lending Groups*, Retrieved from <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>
- Yuan, J. (2016). *How Corruption Affect Foreign Direct Investment*. Master Thesis. Aalborg University.
- Zeshan, A., & Talat, A. (2014). Impact of Governance Indicators on FDI Inflows: Empirical Evidence from Pakistan. *Caspian Journal of Applied Sciences*

Research 3(9), pp. 16-23, 2014. Retrieved from <https://lahore.comsats.edu.pk/Papers/Abstracts/252-8587681063673525808.pdf>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวปาริฉัตร หิรัญสาย
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถานที่ทำงาน	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินปฏิบัติการ

